

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

CYLAW

Ο περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος (ΚΕΦ.148)

Ιστορικό Τροποποιήσεων

ΚΕΦ.148	87/1973	54/1978	156/1985	41/1989	73(I)/1992	ΑΝΑΚ.3309	101(I)/1996	49(I)/1997
	29(I)/2000	154(I)/2002	129(I)/2006	171(I)/2006	82(I)/2008		66(I)/2012	

Συνοπτικός τίτλος

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος.

[ΚΕΦ.148](#)

ΜΕΡΟΣ Ι ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ερμηνεία

2-(1) Ο Νόμος αυτός θα ερμηνεύεται σύμφωνα με τις αρχές νομικής ερμηνείας που επικρατούν στην Αγγλία, και οι εκφράσεις που χρησιμοποιούνται σε αυτό θα θεωρούνται ότι χρησιμοποιούνται κατά τεκμήριο με την έννοια την οποία απέδωσε σε αυτές το Αγγλικό δίκαιο, και θα τυγχάνουν ανάλογης ερμηνείας, κατά το μέτρο κατά το οποίο η ερμηνεία αυτή δεν είναι αντίθετη με το περιεχόμενο του κειμένου και νοουμένου ότι δεν προνοείται ρητά κάποια άλλη έννοια.

(2) Στο Νόμο αυτό-

"άγριο ζώο" σημαίνει ζώο που δεν κρατείται συνήθως σε αιχμαλωσία ή υπό τον έλεγχο του ανθρώπου στη Δημοκρατία.

"αγωγή" σημαίνει κάθε διαδικασία αστικής φύσης ενώπιον οποιουδήποτε Δικαστηρίου, και περιλαμβάνει συμφητισμό ή ανταπαίτηση.

"ακίνητη ιδιοκτησία" σημαίνει γη, οικίες, οικοδομές, τοίχους και άλλες κατασκευές και δέντρα.

"βλάβη" σημαίνει παράνομη παρέμβαση σε νομικό δικαίωμα.

"δημόσια θέση" σημαίνει θέση που κατέχεται εκάστοτε από δημόσιο λειτουργό όπως ορίζεται στον Ποινικό Κώδικα.

"ζημιά" σημαίνει την απώλεια ή μείωση ιδιοκτησίας άνεσης, σωματικής ευεξίας, υπόληψης ή άλλη παρόμοια απώλεια ή μείωση.

"ζώο" περιλαμβάνει πτηνά, ιχθύες, έντομα και ερπετά.

"ιδιοκτησία" σημαίνει ακίνητη και κινητή ιδιοκτησία.

"κάτοχος" σημαίνει πρόσωπο το οποίο δικαιούται έναντι του κυρίου ακίνητης ιδιοκτησίας να κατέχει ή χρησιμοποιεί αυτή, και ελλείψει τέτοιου προσώπου τον κύριο της ιδιοκτησίας αυτής.

"κινητή ιδιοκτησία" σημαίνει όλα τα άψυχα πράγματα και ζώα, και περιλαμβάνει χρήματα, τους καρπούς δέντρων και αμπελιών, δημητριακά, λαχανικά και άλλες σοδειές και ύδωρ είτε αποχωρίστηκαν από τη γη είτε όχι.

"κύριος" σημαίνει το πρόσωπο το οποίο σε σχέση με άλλον, έχει πλήρη έλεγχο επί του τρόπου κατά τον οποίο ο άλλος αυτός εκτελεί την εργασία του για τον πρώτο.

"νομοθέτημα" σημαίνει οποιοδήποτε νόμο ή οποιοδήποτε Διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου ή οποιοδήποτε κανονισμό ή άλλη δευτερογενή νομοθεσία που θεσπίστηκε νόμιμα.

"υπηρέτης" σημαίνει οποιοδήποτε πρόσωπο του οποίου η εργασία ελέγχεται από τον κύριο με τον τρόπο αυτό:

Νοείται ότι κανένα πρόσωπο που τελεί στην υπηρεσία της Δημοκρατίας ή της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας ή του Τμήματος Εβκάφ ή οποιοδήποτε Δήμου ή οποιοδήποτε προσώπου δεν θεωρείται ως ο κύριος ή υπηρέτης οποιοδήποτε άλλου προσώπου που τελεί στις υπηρεσίες αυτές αντίστοιχα.

ΚΕΦ.148

Δικαίωμα θεραπείας σε αστικά αδικήματα

3.-(1) Τα ακόλουθα που απαριθμούνται πιο κάτω στο Νόμο αυτό αποτελούν αστικά αδικήματα, και τηρουμένων των διατάξεων του Νόμου αυτού, οποιοδήποτε πρόσωπο, που υφίσταται βλάβη ή ζημιά λόγω αστικού αδικήματος δικαιούται να αναζητήσει από το πρόσωπο το οποίο διέπραξε ή ευθύνεται για το αστικό αυτό αδίκημα τις θεραπείες τις οποίες το δικαστήριο έχει εξουσία να χορηγήσει:

Νοείται ότι δεν θεωρείται ως αστικό αδίκημα πράξη η οποία αν επαναλαμβανόταν δεν θα έτεινε να δημιουργήσει αντίθετη αξίωση ή η οποία είναι πράξη για την οποία υπό τις περιστάσεις πρόσωπο συνήθους λογικής και ιδιοσυγκρασίας δεν θα παραπονιόταν.

(2) Χωρίς επηρεασμό οποιασδήποτε άλλης περίπτωσης στην οποία ο νόμος της Δημοκρατίας εφαρμόζεται λόγω της ισχύος οποιοδήποτε κανόνα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, ο παρών Νόμος τυγχάνει εφαρμογής:

(α) Σε οποιοδήποτε αστικό αδίκημα που διαπράττεται στο έδαφος της Δημοκρατίας·

(β) σε οποιοδήποτε αστικό αδίκημα που διαπράττεται εναντίον προσώπου ή στρέφεται εναντίον ακίνητης περιουσίας όταν, κατά τη διάπραξη του αστικού αδικήματος, το εν λόγω πρόσωπο ή η ακίνητη περιουσία ευρίσκεται στο έδαφος της Δημοκρατίας:

Νοείται ότι αγωγή δικαίωμα δυνάμει της παρούσας παραγράφου υφίσταται ανεξάρτητα του κατά πόσο η πράξη ή η παράλειψη που συνιστά το αστικό αδίκημα δυνάμει αυτού του νόμου επιτρέπει την έγερση αγωγής στη χώρα στην οποία διαπράχθηκε η πράξη ή έγινε η παράλειψη.

(3) Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, έδαφος της Δημοκρατίας περιλαμβάνει τα χωρικά της ύδατα, τον εναέριο χώρο πάνω από τη Δημοκρατία και τα χωρικά της ύδατα και οποιοδήποτε πλοίο ή αεροσκάφος εγγεγραμμένο στη Δημοκρατία οποιαδήποτε βρίσκεται αυτό, εκτός εάν, δυνάμει του διεθνούς δικαίου, το εν λόγω πλοίο ή αεροσκάφος υπόκειται κατά το σχετικό χρόνο, λόγω της θέσεώς του, στην αποκλειστική δικαιοδοσία αλλοδαπού δικαίου.

ΚΕΦ.148 129(I)/2006

ΜΕΡΟΣ ΙΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Περιορισμός αγωγών σε σχέση με αστικά αδικήματα κατά ορισμένων προσώπων

4.-(1) Καμιά αγωγή σε σχέση με οποιοδήποτε αστικό αδίκημα δεν εγείρεται εναντίον της Αυτής Μεγαλειότητας.

(2) Λειτουργός της Δημοκρατίας ευθύνεται για οποιοδήποτε αστικό αδίκημα που διαπράττεται από αυτόν:

Νοείται ότι ενάγεται υπό την προσωπική του ιδιότητα:

Νοείται επίσης ότι, τηρουμένων των διατάξεων των εδαφίων (3) και (4), σε οποιαδήποτε αγωγή που εγείρεται κατά τέτοιου λειτουργού συνιστά υπεράσπιση το γεγονός ότι η πράξη για την οποία γίνεται το παράπονο τελέστηκε εντός των ορίων της νόμιμης εξουσίας αυτού.

Κανένας λειτουργός της Δημοκρατίας δεν ευθύνεται για οποιοδήποτε αστικό αδίκημα που διαπράχθηκε από οποιοδήποτε άλλο λειτουργό της Δημοκρατίας εκτός αν ρητά εξουσιοδότησε ή ενέκρινε το αδίκημα αυτό.

(3) Καμιά αγωγή δεν εγείρεται εναντίον Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Δημοκρατίας, ούτε εναντίον οποιοδήποτε προσώπου που νόμιμα εκτέλει τα καθήκοντα Δικαστή τέτοιου Δικαστηρίου, σε σχέση με αστικό αδίκημα που διαπράχθηκε από αυτό υπό τη δικαστική του ιδιότητα.

(4) Καμιά αγωγή δεν εγείρεται εναντίον Δικαστή οποιουδήποτε Δικαστηρίου στη Δημοκρατία, άλλου από το Ανώτατο Δικαστήριο, ούτε εναντίον οποιουδήποτε προσώπου που νόμιμα εκτελεί τα καθήκοντα Δικαστή τέτοιου Δικαστηρίου, ούτε εναντίον επίσημου παραλήπτη, ούτε εναντίον μέλους στρατοδικείου, ούτε εναντίον διαιτητή, ούτε εναντίον άλλου δικαστικού λειτουργού, σε σχέση με αστικό αδίκημα που διαπράχτηκε από αυτόν υπό τη δικαστική του ιδιότητα, αν η πράξη που προκάλεσε το αστικό αδίκημα τελέστηκε εντός της δικαιοδοσίας του.

[ΚΕΦ.148](#)

Πράξεις Κυβέρνησης

5. Καμιά αγωγή δεν εγείρεται δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού σε σχέση με πράξη Κυβέρνησης, δηλαδή, οποιαδήποτε πράξη που προκαλεί βλάβη ή ζημιά σε πρόσωπο, το οποίο κατά το χρόνο της τέλεσης της πράξης δεν είναι πολίτης της Δημοκρατίας, και η οποία πράξη τελέστηκε από εκπρόσωπο των πολιτικών ή στρατιωτικών αρχών της Δημοκρατίας και είτε προηγουμένως εξουσιοδοτήθηκε ή μεταγενέστερα εγκρίθηκε από τη Δημοκρατία.

[ΚΕΦ.148](#)

Πτωχεύσαντες

6. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του περί Πτώχευσης Νόμου, πτωχεύσας δύναται να ενάγει και να ενάγεται σε σχέση με αστικό αδίκημα και καμιά αγωγή δεν εγείρεται σε σχέση με αυτό για λογαριασμό ή κατά της περιουσίας οποιουδήποτε πτωχεύσαντα:

Νοείται ότι -

(α) το δικαίωμα αγωγής σε σχέση με αστικό αδίκημα το οποίο προκάλεσε ή προκαλεί ειδική ζημιά στην περιουσία πτωχεύσαντα, μεταβιβάζεται στο διαχειριστή της πτώχευσης ή ασκείται από αυτόν και

(β) δικαστική απόφαση σε σχέση με αστικό αδίκημα που εκδόθηκε κατά πτωχεύσαντα πριν από την ημερομηνία του διατάγματος παραλαβής είναι δεκτική επαλήθευσης σε πτώχευση.

[ΚΕΦ.148](#)

Οργανισμοί με νομική προσωπικότητα

7. Οργανισμός με νομική προσωπικότητα δεν λαμβάνει αποζημίωση σε σχέση με αστικό αδίκημα εκτός αν εξαιτίας αυτού υπέστη ζημιά.

[ΚΕΦ.148](#)

Πρόσωπα που δεν συμπλήρωσαν το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους

8. Πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του δύναται να ενάγει και τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 9, ενάγεται σε σχέση με αστικό αδίκημα:

Νοείται ότι καμιά αγωγή δεν εγείρεται εναντίον οποιουδήποτε τέτοιου προσώπου σε σχέση με αστικό αδίκημα αν το αδίκημα αυτό απορρέει άμεσα ή έμμεσα από σύμβαση που συνάφθηκε από το πρόσωπο αυτό.

[ΚΕΦ.148](#)

Πρόσωπα που δεν συμπλήρωσαν το δωδέκατο έτος της ηλικίας τους

9. Καμιά αγωγή δεν εγείρεται εναντίον οποιουδήποτε προσώπου σε σχέση με αστικό αδίκημα που διαπράχτηκε από αυτό όταν το πρόσωπο αυτό δεν είχε συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του.

[ΚΕΦ.148](#)

Σύζυγοι

10.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου αυτού, καθένας από τους συζύγους θα έχει το ίδιο δικαίωμα να εγείρει αγωγή εναντίον του άλλου για αστικό αδίκημα, ωσάν να μην ήταν συζευγμένοι.

(2) Κανένας από τους συζύγους δεν ευθύνεται για αστικό αδίκημα που διαπράχτηκε σε οποιοδήποτε χρόνο από τον άλλο σύζυγο, παρά μόνο δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 11 και 12 του Νόμου αυτού.

ΚΕΦ.148

Συναδικοπραγήσαντες κλπ.

11. Αν δύο ή περισσότεροι ευθύνονται παράλληλα βάσει των διατάξεων του Νόμου αυτού για οποιαδήποτε πράξη και η πράξη αυτή συνιστά αστικό αδίκημα, τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται από κοινού για την πράξη αυτή ως συναδικοπραγήσαντες, και δύνανται να εναχθούν για το σκοπό αυτό από κοινού ή χωριστά:

Νοείται ότι αν πρόσωπο υποστεί ζημιά εξαιτίας αστικού αδικήματος (είτε αυτό αποτελεί έγκλημα είτε όχι)-

(α) δικαστική απόφαση που εκδόθηκε εναντίον οποιουδήποτε από τους αδικοπραγήσαντες ο οποίος ευθύνεται για τη ζημιά αυτή δεν επηρεάζει καθόλου την έγερση αγωγής κατά οποιουδήποτε άλλου, ο οποίος αν, εναγόταν, θα ευθυνόταν ως συναδικοπραγήσας σε σχέση με την ίδια ζημιά

(β) αν εγερθούν περισσότερες από μια αγωγές σε σχέση με τη ζημιά αυτή από ή εκ μέρους του προσώπου που ζημιώθηκε, ή για όφελος της κληρονομιάς ή της συζύγου, του συζύγου, γονέα ή τέκνου αυτού που ζημιώθηκε, εναντίον αδικοπραγησάντων που ευθύνονται για τη ζημιά (είτε ως συναδικοπραγήσαντες είτε άλλως πως), τα ποσά τα οποία δύνανται να αναζητηθούν υπό μορφή αποζημίωσης δυνάμει των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται στις αγωγές αυτές δεν δύνανται να υπερβούν στο σύνολο το ποσό της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από τη δικαστική απόφαση που εκδόθηκε πρώτα. και σε οποιαδήποτε από τις αγωγές αυτές, εκτός αυτής κατά την οποία πρώτα εκδόθηκε δικαστική απόφαση, ο ενάγων δεν δικαιούται έξοδα εκτός αν το Δικαστήριο κρίνει ότι συνέτρεχε εύλογη αιτία για την έγερση της αγωγής.

ΚΕΦ.148

Ευθύνη για πράξεις που τελέστηκαν από πρόσωπα άλλα από υπηρέτες

12.-(1) Για τους σκοπούς του Νόμου αυτού-

(α) Κάθε πρόσωπο που συνεργεί, παρέχει συνδρομή, εξουσιοδοτεί, συμβουλεύει, διατάσσει, προάγει ή εγκρίνει πράξη που τελέστηκε ή πρόκειται να τελεστεί από άλλο πρόσωπο, ευθύνεται για την πράξη αυτή

(β) κάθε πρόσωπο που εργοδοτεί αντιπρόσωπο, ο οποίος δεν είναι υπηρέτης του, για την τέλεση οποιασδήποτε πράξης ή κατηγορίας πράξεων εκ μέρους του ευθύνεται για κάθε τι που τελείται από τον αντιπρόσωπο αυτό κατά την εκτέλεση της πράξης αυτής ή κατηγορίας πράξεων, ως και για τον τρόπο κατά τον οποίο ο εν λόγω αντιπρόσωπος τελεί αυτή

(γ) κάθε πρόσωπο που συνάπτει σύμβαση με οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο το οποίο δεν είναι υπηρέτης ή αντιπρόσωπος του, για τέλεση πράξης εκ μέρους αυτού, δεν ευθύνεται για αστικό αδίκημα που ανακύπτει ενόσω διαρκεί η τέλεση της πράξης αυτής:

Νοείται ότι οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζονται, αν-

(i) Το πρόσωπο αυτό επέδειξε αμέλεια για την εκλογή του εργολήπτη, ή

(ii) το πρόσωπο αυτό παρενέβηκε στο έργο του εργολήπτη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προκληθεί η βλάβη ή η ζημιά, ή

(iii) το πρόσωπο αυτό εξουσιοδότησε ή ενέκρινε την πράξη που προκάλεσε βλάβη ή ζημιά, ή

(iv) η πράξη για την τέλεση της οποίας συνήφθηκε η σύμβαση ήταν παράνομη.

(2) Καμιά από τις διατάξεις που περιέχονται στο άρθρο αυτό δεν επηρεάζει την ευθύνη προσώπου από δικές του πράξεις.

ΚΕΦ.148

Ευθύνη κυρίου για πράξεις υπηρέτη του

13.-(1) Για τους σκοπούς του Νόμου αυτού ο κύριος ευθύνεται για κάθε πράξη που τελέστηκε από τον υπηρέτη του-

(α) Την οποία αυτός εξουσιοδότησε ή ενέκρινε, ή

(β) η οποία τελέστηκε από τον υπηρέτη κατά την απασχόληση του:

Νοείται ότι ο κύριος δεν ευθύνεται για πράξη που τελέστηκε από οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο δεν είναι υπηρέτης του, προς το οποίο ο υπηρέτης του ήθελε, χωρίς τη ρητή ή σιωπηρή εξουσιοδότηση του, να αναθέσει τα καθήκοντα του.

(2) Πράξη θεωρείται ότι τελέστηκε κατά την απασχόληση υπηρέτη αν τελέστηκε από αυτόν υπό την ιδιότητα του ως υπηρέτη και ενόσω εκτελούσε τα συνήθη και παρεμπόδιοντα με την απασχόληση του καθήκοντα, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η πράξη αυτή ήταν πλημμελής τρόπος εκτέλεσης πράξης εξουσιοδοτημένης από τον κύριο αλλά η πράξη δεν θεωρείται ότι τελέστηκε με τον τρόπο αυτό αν τελέστηκε από υπηρέτη που ενεργούσε για δικούς του σκοπούς και όχι εκ μέρους του κυρίου.

(3) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού πράξη περιλαμβάνει και παράλειψη.

(4) Καμιά διάταξη που περιλαμβάνεται στο άρθρο αυτό δεν επηρεάζει την ευθύνη οποιουδήποτε υπηρέτη από οποιαδήποτε πράξη που τελέστηκε από τον υπηρέτη αυτό.

ΚΕΦ.148

Πότε γνώση αντιπροσώπου ή υπηρέτη θεωρείται γνώση του κυρίου

14. Όταν βάσει των διατάξεων του Νόμου αυτού επιβάλλεται ο ισχυρισμός ή η απόδειξη γνώσης, γνώση του αντιπροσώπου ή του υπηρέτη θεωρείται ως γνώση του αντιπροσωπευόμενου ή του κυρίου αν η γνώση αυτή αποκτήθηκε-

(α) από τον αντιπρόσωπο ενόσω ενεργούσε για τον αντιπροσωπευόμενο και εκ μέρους αυτού, ή

(β) από τον υπηρέτη κατά την απασχόληση του σε σχέση με το θέμα ή το πράγμα αναφορικά με το οποίο η γνώση είναι αναγκαία με τον τρόπο αυτό.

ΚΕΦ.148

Διατάξεις που αφορούν τις ένοπλες δυνάμεις

15.-(1) Καμιά πράξη ή παράλειψη μέλους των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας ενόσω τελεί σε καθήκον ως τέτοιο μέλος καθιστά αυτό υπεύθυνο για αστικό αδίκημα για την πρόκληση του θανάτου άλλου προσώπου, ή για την πρόκληση προσωπικής βλάβης σε άλλο πρόσωπο, κατά την έκταση κατά την οποία ο θάνατος ή η προσωπική βλάβη οφείλεται σε οτιδήποτε υπέστη το άλλο αυτό πρόσωπο ενόσω αυτό ήταν μέλος των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας αν-

(α) Κατά το χρόνο κατά τον οποίο το άλλο αυτό πρόσωπο υπέστη αυτό, είτε τελούσε σε καθήκον ως μέλος των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας ή, αν και δεν τελούσε σε καθήκον ως τέτοιο μέλος, βρισκόταν σε γη, υποστατικό, πλοίο, αεροσκάφος ή όχημα που χρησιμοποιόταν κατά τον ουσιώδη χρόνο για τους σκοπούς των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας και

(β)(i) όταν το άλλο αυτό πρόσωπο είναι μέλος των ενόπλων δυνάμεων του Στέμματος με δικαίωμα της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, ο Υπουργός Συντάξεων πιστοποιεί ότι οτιδήποτε υπέστη θεωρήθηκε ή θα θεωρηθεί ότι πρέπει να αποδοθεί σε υπηρεσία για σκοπούς παροχής τίτλου βάσει Βασιλικής Εντολής, Διατάγματος εν Συμβουλίω ή Διατάγματος της Αυτής Μεγαλειότητας που αφορά την ανικανότητα ή το θάνατο μελών της δύναμης της οποίας αυτό είναι μέλος.

(ii) όταν το άλλο αυτό πρόσωπο είναι μέλος των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας, το Υπουργικό Συμβούλιο πιστοποιεί ότι οτιδήποτε υπέστη αυτό θεωρήθηκε ή θα θεωρηθεί ότι πρέπει να αποδοθεί σε υπηρεσία για σκοπούς παροχής φιλοδωρήματος ή σύνταξης δυνάμει οποιουδήποτε νομοθετήματος που αφορά την ανικανότητα ή το θάνατο μελών της δύναμης της οποίας αυτό είναι μέλος:

Νοείται ότι το εδάφιο αυτό δεν απαλλάσσει μέλος των πιο πάνω αναφερόμενων δυνάμεων από ευθύνη για αστικό αδίκημα σε οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο ικανοποιείται, ότι η πράξη ή η παράλειψη δεν συνδεόταν με την εκτέλεση των καθηκόντων του ως μέλους των πιο πάνω αναφερόμενων δυνάμεων.

(2) Αν ο Διοικητικός Γραμματέας ικανοποιηθεί ότι είναι γεγονός το-

(α) ότι πρόσωπο τελούσε ή όχι σε καθήκον σε δεδομένη περίπτωση ως μέλος των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας ή

(β) ότι σε δεδομένο χρόνο οποιαδήποτε γη, υποστατικό, πλοίο, αεροσκάφος, όχημα, εξοπλισμός ή προμήθειες χρησιμοποιούνταν ή όχι για τους σκοπούς των πιο πάνω αναφερόμενων δυνάμεων, δύναται

να εκδώσει πιστοποιητικό που να βεβαιώνει ότι αυτό είναι το γεγονός και για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, κάθε τέτοιο πιστοποιητικό είναι αναμφισβήτητο σχετικά με το γεγονός το οποίο βεβαιώνει.

(3) Πιστοποιητικό του Δημαρχείου ή του Γραμματέα του Κράτους-

(α) ότι πρόσωπο τελούσε ή όχι σε καθήκον σε δεδομένη περίπτωση ως μέλος των ενόπλων δυνάμεων του Στέμματος με δικαίωμα της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου ή

(β) σε δεδομένο χρόνο οποιαδήποτε γη, υποστατικό, πλοίο, αεροσκάφος, όχημα, εξοπλισμός ή προμήθειες χρησιμοποιούνταν ή όχι για τους σκοπούς των αναφερόμενων δυνάμεων, είναι για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, αναμφισβήτητο σχετικά με το γεγονός το οποίο βεβαιώνει.

(4) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού "μέλος των ενόπλων δυνάμεων του Στέμματος", εκτός αν το κείμενο απαιτεί διαφορετικά, σημαίνει μέλος των ενόπλων δυνάμεων του Στέμματος με δικαίωμα της Κυβέρνησης του στην Αποικία ή με δικαίωμα της Κυβέρνησης του στο Ηνωμένο Βασίλειο.

(5) Καμιά από τις διατάξεις που περιλαμβάνεται στο άρθρο αυτό δεν θεωρείται ότι συμπερασματικά ή διαφορετικά παρέχει οποιοδήποτε δικαίωμα αγωγής εναντίον του Στέμματος με δικαίωμα της Κυβέρνησης του στο Ηνωμένο Βασίλειο.

ΚΕΦ.148

Ευθύνη ή δικαίωμα σε σχέση με αστικό αδίκημα δεν εκχωρείται

16. Το δικαίωμα οποιασδήποτε θεραπείας για αστικό αδίκημα και οποιαδήποτε ευθύνη σε σχέση με αυτό δεν εκχωρούνται διαφορετικά παρά μόνο από νόμο.

ΚΕΦ.148

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ ΑΣΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΕΙΣ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΓΩΓΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΑ

Δυσφήμιση

17.-(1) Η δυσφήμιση συνίσταται στη δημοσίευση από οποιοδήποτε πρόσωπο με έντυπο, γραπτό, ζωγραφιά, ομοίωμα, χειρονομίες, λόγια ή άλλους ήχους, ή με κάθε άλλο μέσο οποιασδήποτε φύσης, περιλαμβανόμενης και της εκπομπής με ασύρματη τηλεγραφία, δημοσιεύματος το οποίο-

(α) αποδίδει σε άλλο πρόσωπο έγκλημα ή

(β) αποδίδει σε άλλο πρόσωπο ανάρμοστη συμπεριφορά σε δημόσια θέση ή

(γ) εκ φύσεως τείνει στο να βλάψει ή να επηρεάσει με δυσμένεια την υπόληψη άλλου προσώπου στο επάγγελμα, επιτήδευμα, την εργασία, απασχόληση, ή τη θέση του ή

(δ) ενδέχεται να εκθέσει άλλο πρόσωπο σε γενικό μίσος, περιφρόνηση ή χλεύη ή

(ε) ενδέχεται να προκαλέσει την αποστροφή ή αποφυγή οποιουδήποτε προσώπου από άλλους.

Για τους σκοπούς του εδαφίου αυτού "έγκλημα" σημαίνει ποινικό αδίκημα ή άλλη αξιόποινη πράξη βάσει οποιοδήποτε νομοθετήματος που ισχύει στη Δημοκρατία, καθώς και πράξη που τελέστηκε οπουδήποτε η οποία, αν τελείτο στη Δημοκρατία, θα ήταν αξιόποινη σε αυτή.

(2) Η ευθύνη την οποία υπέχει το πρόσωπο για δυσφημηστική δήλωση δεν είναι μικρότερη για μόνο το λόγο ότι-

(α) προβαίνει σε αυτή υπό μορφή επανάληψης ή φημολογίας (hearsay) ή

(β) αναφέρει έγκαιρα ή μεταγενέστερα την πηγή στην οποία στηρίζεται η δήλωση που έγινε ή

(γ) τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 19, 20 και 21, πιστεύει τη δήλωση ως αληθινή ή

(δ) δεν σκόπευε στην πραγματικότητα να προβεί σε αυτή ή να δημοσιεύσει αυτή για τον ενάγοντα και ότι αφορούσε αυτόν ή

(ε) τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 22, αγνοούσε την ύπαρξη του ενάγοντα.

Νοείται ότι το Δικαστήριο δύναται να λάβει υπόψη αυτές ή παρόμοιες περιστάσεις κατά την επιδίκαση αποζημίωσης.

(3) Χωρίς απόδειξη ειδικής ζημιάς δεν είναι δυνατή η έγερση αγωγής για δυσφήμιση η οποία ενεργήθηκε με χειρονομίες, με λόγια ή άλλους ήχους, με εξαίρεση την εκπομπή με ασύρματη τηλεγραφία, εκτός όταν οι χειρονομίες, τα λόγια ή άλλοι ήχοι-

- (α) Αποδίδουν έγκλημα που δύναται να επισύρει στον ενάγοντα σωματική ποινή ή φυλάκιση σε πρώτη καταδίκη·
- (β) σκοπεύουν στο να βλάψουν ή να επηρεάσουν με δυσμένεια την υπόληψη του ενάγοντα στο επάγγελμα, επιτήδευμα, εργασία, απασχόληση ή τη θέση του·
- (γ) αποδίδουν στον ενάγοντα μεταδοτική ή μολυσματική νόσο·
- (δ) αποδίδουν σε γυναίκα ή κορασίδα μοιχεία ή ασέλγεια.

(4) Δυσφήμιση διαπράττεται και αν ακόμη το δυσφημηστικό της νόημα δεν εκφράζεται ευθέως ή πλήρως αρκεί αν το νόημα αυτό, και η αναφορά του σε αυτό που φέρεται ότι είναι δυσφημούμενο δύναται να συναχθούν είτε από αυτή την ίδια την δυσφημηστική δήλωση είτε από εξωτερικές περιστάσεις, είτε μερικά από το ένα και μερικά από το άλλο.

ΚΕΦ.148

Δημοσίευση δυσφημηστικού δημοσιεύματος

18.-(1) Πρόσωπο δημοσιεύει δυσφημηστικό δημοσίευμα αν προκαλεί τέτοια χρήση του εντύπου, γραπτού, ζωγραφιάς, ομοιώματος, χειρονομιών, λόγων ή άλλων ήχων ή άλλων μέσων, με τα οποία μεταδίδεται το δυσφημηστικό δημοσίευμα, είτε με έκθεση, ανάγνωση, απαγγελία, περιγραφή, παράδοση, κοινοποίηση, διανομή, επίδειξη, έκφραση, εκφώνηση ή άλλως πως, ώστε το δυσφημηστικό νόημα αυτού να περιέρχεται ή να ενδέχεται να περιέλθει σε γνώση οποιουδήποτε άλλου προσώπου ή-

- (α) Αυτού που δυσφημείται από αυτό· ή
- (β) του συζύγου ή της συζύγου αυτού που δημοσίευσε τη δυσφημηστική δήλωση κατά τη διάρκεια του γάμου.

(2) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, κοινοποίηση με ανοικτή επιστολή ή ταχυδρομικό δελτάριο, ανεξάρτητα αν αποστέλλεται προς αυτόν που δυσφημείται ή προς άλλο, συνιστά δημοσίευση.

ΚΕΦ.148

Ειδικές υπεράσψεις σε αγωγή για δυσφήμιση

19. Σε αγωγή για δυσφήμιση αποτελεί υπεράσπιση-

- (α) ότι το δημοσίευμα για το οποίο έγινε η αγωγή ήταν αληθές:

Νοείται ότι, όταν το δυσφημηστικό δημοσίευμα περιέχει δυο ή περισσότερες ξεχωριστές κατηγορίες κατά του ενάγοντα, υπεράσπιση βάσει της παραγράφου αυτής δεν καταρρίπτεται για μόνο το λόγο ότι δεν αποδεικνύεται το αληθές κάθε μιας κατηγορίας, αν το μέρος του δημοσιεύματος που δεν αποδείχτηκε ως αληθές δεν βλάπτει ουσιωδώς την υπόληψη του ενάγοντα, αφού ληφθεί υπόψη το αληθές των υπόλοιπων κατηγοριών·

- (β) ότι το δημοσίευμα για το οποίο έγινε η αγωγή ήταν έντιμο σχόλιο για θέμα δημοσίου συμφέροντος:

Νοείται ότι όταν το δυσφημηστικό δημοσίευμα συνίσταται εν μέρει στον ισχυρισμό γεγονότων και εν μέρει στην έκφραση γνώμης, υπεράσπιση έντιμου σχολίου δεν καταρρίπτεται για μόνο το λόγο ότι δεν αποδεικνύεται το αληθές κάθε ισχυρισμού γεγονότος, αν η έκφραση γνώμης αποτελεί έντιμο σχόλιο αφού ληφθούν υπόψη αυτά τα οποία ισχυρίζονται ή αναφέρονται στο δυσφημηστικό δημοσίευμα για το οποίο έγινε η αγωγή τα οποία αποδεικνύονται:

Νοείται περαιτέρω ότι η βάση της παράγραφου αυτής υπεράσπιση δεν επιτυγχάνει αν ο ενάγων αποδείξει ότι η δημοσίευση δεν έγινε καλή τη πίστει εντός της έννοιας του εδαφίου (2) του άρθρου 21 του Νόμου αυτού.

- (γ) ότι η δημοσίευση του δυσφημηστικού δημοσιεύματος ήταν προνομιούχα δυνάμει των άρθρων 20 και 21·
- (δ) ότι η δυσφήμιση έγινε χωρίς πρόθεση δυνάμει του άρθρου 22.

ΚΕΦ.148

Περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευση δυσφημηστικού δημοσιεύματος είναι απόλυτα προνομιούχα

20.-(1) Η δημοσίευση δυσφημηστικού δημοσιεύματος είναι απόλυτα προνομιούχα στις ακόλουθες περιπτώσεις, δηλαδή-

(α) αν το δημοσίευμα δημοσιεύεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή το Υπουργικό Συμβούλιο ή από οποιοδήποτε νομοθετικό σώμα το οποίο δυνατό να ιδρυθεί στο μέλλον, σε επίσημο έγγραφο ή διαδικασία

(β) αν το δημοσίευμα δημοσιεύεται στο Υπουργικό Συμβούλιο ή σε οποιοδήποτε νομοθετικό σώμα το οποίο δυνατό να ιδρυθεί στο μέλλον και δημοσιεύεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή από μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου ή τέτοιου Συμβουλίου ή σώματος

(γ) αν το δημοσίευμα δημοσιεύεται με διαταγή του Υπουργικού Συμβουλίου

(δ) αν το δημοσίευμα δημοσιεύεται αναφορικά με πρόσωπο που υπόκειται σε στρατιωτική, ναυτική ή αστυνομική πειθαρχία και αφορά τη συμπεριφορά του ως προσώπου που υπόκειται σε τέτοια πειθαρχία, και δημοσιεύεται από πρόσωπο που έχει εξουσία επί αυτού σε σχέση με τη συμπεριφορά αυτή και προς πρόσωπο που έχει εξουσία επί αυτού σε σχέση με τη συμπεριφορά αυτή

(ε) αν το δημοσίευμα δημοσιεύεται σε κάποια δικαστική διαδικασία από το πρόσωπο που μετέχει της διαδικασίας αυτής ως δικαστής, δικηγόρος, μάρτυρας ή διάδικος

(στ) αν το δημοσίευμα είναι στην πραγματικότητα ακριβοδίκαιη αναφορά των όσων έχουν λεχθεί, πραχθεί ή δημοσιευτεί στο Υπουργικό Συμβούλιο ή σε οποιοδήποτε νομοθετικό σώμα το οποίο δυνατό να ιδρυθεί στο μέλλον, και η δημοσίευση έγινε με διαταγή ή εξουσιοδότηση τέτοιου Συμβουλίου ή σώματος

(ζ) αν το δημοσίευμα είναι στην πραγματικότητα ακριβοδίκαιο, ακριβής και σύγχρονη αναφορά των όσων έχουν λεχθεί, πραχθεί ή επιδειχθεί σε δικαστική διαδικασία ενώπιον οποιουδήποτε Δικαστηρίου, και το Δικαστήριο δεν απαγόρευσε τη δημοσίευση αυτή

(η) αν το δημοσίευμα είναι αντιγραφή ή αναπαραγωγή, ή στην πραγματικότητα ακριβοδίκαιη σύνοψη δημοσιεύματος που δημοσιεύτηκε προηγουμένως, και του οποίου η προηγούμενη δημοσίευση ήταν ή θα ήταν προνομιούχα βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού

(θ) αν το πρόσωπο που δημοσιεύει είναι κατά νόμο υπόχρεο να δημοσιεύει το δημοσίευμα

(ι) αν η δημοσίευση έγινε σε στρατιωτική, ναυτική ή αστυνομική αναφορά που γίνεται για σκοπούς άμυνας ή ασφάλειας της Δημοκρατίας:

Νοείται ότι καμιά διάταξη που περιλαμβάνεται στο άρθρο αυτό δεν επιτρέπει τη δημοσίευση στασιαστικού, βλάσφημου ή άσεμνου δημοσιεύματος.

(2) Όταν δημοσίευση δυσφημηστικού δημοσιεύματος είναι απόλυτα προνομιούχα, βάσει των διατάξεων του εδαφίου (1), είναι αδιάφορο κατά πόσο το δημοσίευμα ήταν αληθές ή αναληθές, και κατά πόσο ο εναγόμενος εγνώριζε ή όχι το αναληθές του δημοσιεύματος και κατά πόσο η δημοσίευση έγινε καλή τη πίστει ή όχι.

ΚΕΦ.148

Περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευση δυσφημηστικού δημοσιεύματος είναι υπό επιφύλαξη προνομιούχα

21.-(1) Η δημοσίευση δυσφημηστικού δημοσιεύματος είναι προνομιούχα, υπό την επιφύλαξη ότι έγινε καλή τη πίστει, στις ακόλουθες περιπτώσεις, δηλαδή-

(α) αν η σχέση μεταξύ του προσώπου από το οποίο και του προσώπου προς το οποίο έγινε η δημοσίευση είναι τέτοια ώστε το πρόσωπο που δημοσίευσε να τελεί υπό νομικό, ηθικό ή κοινωνικό καθήκον να δημοσιεύσει αυτό προς το πρόσωπο προς το οποίο έγινε η δημοσίευση και ο τελευταίος έχει αντίστοιχο συμφέρον στη λήψη του δημοσιεύματος ή το πρόσωπο που δημοσίευσε έχει έννομο προσωπικό συμφέρον που χρειάζεται προστασία, και το πρόσωπο προς το οποίο έγινε η δημοσίευση τελεί υπό αντίστοιχο νομικό, ηθικό ή κοινωνικό καθήκον να προστατεύσει το εν λόγω συμφέρον:

Νοείται ότι η δημοσίευση δεν υπερβαίνει είτε κατ' έκταση είτε κατ' ουσία το εύλογα επαρκές υπό τις περιστάσεις.

(β) αν το δημοσίευμα είναι μομφή η οποία προσάπτεται από κάποιον κατά της συμπεριφοράς άλλου, ως προς οποιοδήποτε θέμα σε σχέση με το οποίο ο πρώτος έχει εξουσία, συμβατικά ή άλλως πως, επί του άλλου, ή ως προς το χαρακτήρα του άλλου στο μέτρο που εκδηλώνεται στη συμπεριφορά αυτή·

(γ) αν το δημοσίευμα είναι καταγγελία ή κατηγορία από πρόσωπο εναντίον άλλου προσώπου σε σχέση με τη συμπεριφορά αυτού σε οποιοδήποτε θέμα, ή σε σχέση με το χαρακτήρα αυτού στο μέτρο που εκδηλώνεται στη συμπεριφορά αυτή, η οποία έγινε σε πρόσωπο που έχει εξουσία, συμβατικά ή άλλως πως, επί του άλλου αυτού προσώπου σε σχέση με τη συμπεριφορά αυτή ή θέμα, ή η οποία έγινε σε πρόσωπο που έχει με νόμο εξουσία να διερευνά τη συμπεριφορά αυτή ή θέμα ή να δέχεται καταγγελίες σε σχέση με τη συμπεριφορά αυτή ή θέμα·

(δ) αν το δημοσίευμα δημοσιεύεται για την προστασία των δικαιωμάτων ή των συμφερόντων του προσώπου που το δημοσιεύει, ή του προσώπου προς το οποίο γινόταν η δημοσίευση, ή κάποιου τρίτου για τον οποίο ενδιαφέρεται το πρόσωπο προς το οποίο έγινε η δημοσίευση·

(ε) αν το δημοσίευμα είναι ακριβοδίκαιη και ακριβής αναφορά αυτών που έχουν λεχθεί,πραχθεί ή δημοσιευτεί σε οποιοδήποτε νομοθετικό σώμα το οποίο δυνατό να ιδρυθεί στο μέλλον.

(2) Η δημοσίευση δυσφημιστικού δημοσιεύματος δεν θεωρείται ότι έγινε καλή τη πίστει από πρόσωπο εντός της έννοιας του εδαφίου (1), του άρθρου αυτού, αν καταδειχθεί ότι-

(α) Το δημοσίευμα ήταν αναληθές, και αυτός δεν πίστευε αυτό ως αληθές· ή

(β) το δημοσίευμα ήταν αναληθές, και αυτός προέβηκε στη δημοσίευση χωρίς να καταβάλει εύλογη φροντίδα για την εξακρίβωση του αληθούς ή του αναληθούς αυτού· ή

(γ) προβαίνοντας στη δημοσίευση, ενήργησε με σκοπό βλάβης του προσώπου που δυσφημείται σε βαθμό σημαντικά μεγαλύτερο ή κατά τρόπο σημαντικά διαφορετικό του εύλογα αναγκαίου για το κοινό συμφέρον ή για την προστασία του ιδιωτικού δικαιώματος ή συμφέροντος σε σχέση με το οποίο αξιώνει προνόμιο.

(3) Σε αγωγή που εγείρεται σε σχέση με δημοσίευση δυσφημιστικού δημοσιεύματος, αν η δημοσίευση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί προνομιούχα βάσει των διατάξεων του εδαφίου (1), και εγερθεί η υπεράσπιση του προνομίου, το βάρος της απόδειξης ότι η δημοσίευση αυτή δεν έγινε καλή τη πίστει φέρει ο ενάγοντας.

ΚΕΦ.148

Δυσφήμιση χωρίς πρόθεση

22.-(1) Πρόσωπο που δημοσίευσε δημοσίευμα που φέρεται ως δυσφημιστικό άλλου, δύναται, αν ισχυριστεί ότι το δημοσίευμα δημοσιεύτηκε από αυτό ανυπαίτια καθόσον αφορά το πρόσωπο που δυσφημείται, να προβεί σε προσφορά για επανόρθωση βάσει του άρθρου αυτού· σε κάθε όμως τέτοια περίπτωση-

(α) αν η προσφορά γίνει δεκτή από το μέρος που θίγηκε και εκτελεστεί δεόντως, δεν είναι δυνατή η λήψη ή η συνέχιση δικαστικών μέτρων για δυσφήμιση από αυτόν που θίγηκε κατά του προσώπου που προσφέρθηκε σε επανόρθωση σε σχέση με την εν λόγω δημοσίευση (αλλά άνευ επηρεασμού οποιασδήποτε βάσης αγωγής κατά οποιουδήποτε άλλου προσώπου συνυπεύθυνου για τη δημοσίευση αυτή)·

(β) αν η προσφορά δεν γίνει δεκτή από το μέρος που θίγηκε, τότε, εκτός αν άλλως προνοείται από το άρθρο αυτό, συνιστά υπεράσπιση, σε δικαστικό μέτρο για δυσφήμιση που λήφθηκε από αυτό κατά του προσώπου που ενεργεί την προσφορά σε σχέση με την εν λόγω δημοσίευση, αν αποδειχθεί ότι το δημοσίευμα για το οποίο έγινε η αγωγή δημοσιεύτηκε από τον εναγόμενο ανυπαίτια καθόσον αφορά τον ενάγοντα και ότι η προσφορά έγινε το ταχύτερο δυνατό μετά που ο εναγόμενος έλαβε γνώση του γεγονότος ότι το δημοσίευμα ήταν ή θα μπορούσε να είναι δυσφημιστικό για τον ενάγοντα, και η προσφορά δεν αποσύρθηκε ακόμα.

(2) Η προσφορά για επανόρθωση βάσει του άρθρου αυτού πρέπει να δηλώνει ρητά ότι ενεργείται για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, και πρέπει να συνοδεύεται από ένορκη δήλωση που ορίζει το γεγονός στο οποίο στηρίχθηκε το πρόσωπο που ενέργησε την προσφορά για να καταδείξει ότι το εν λόγω δημοσίευμα δημοσιεύτηκε από αυτό ανυπαίτια καθόσον αφορά το μέρος που θίγηκε· για τους σκοπούς όμως υπεράσπισης βάσει της παραγράφου (β) του εδαφίου (1), κανένα αποδεικτικό στοιχείο, άλλο από το αποδεικτικό στοιχείο για γεγονότα που ορίζονται στην ένορκη δήλωση, δεν θα γίνει δεκτό εκ μέρους του για απόδειξη του ότι το δημοσίευμα δημοσιεύτηκε με τον τρόπο αυτό.

(3) Προσφορά για επανόρθωση βάσει του άρθρου αυτού πρέπει να νοηθεί ότι σημαίνει-

(α) σε κάθε περίπτωση, προσφορά για δημοσίευση ή συμμετοχή στη δημοσίευση αρμόζουσας ανασκευής του δημοσιεύματος για το οποίο έγινε αγωγή καθώς και επαρκούς απολογίας προς εκείνο που θίγηκε σε σχέση με το εν λόγω δημοσίευμα·

(β) αν διανεμήθηκαν αντίγραφα εγγράφου ή γραπτού στοιχείου που περιέχει το αναφερόμενο δημοσίευμα από το πρόσωπο που ενεργεί την προσφορά ή σε γνώση αυτού, προσφορά για λήψη τέτοιων μέτρων ως ήθελαν είναι εύλογα πρακτικά εκ μέρους αυτού για να φέρει σε γνώση των προσώπων προς τα οποία διανεμήθηκαν τα αντίγραφα αυτά με τον τρόπο αυτό, ότι το δημοσίευμα φέρεται ως δυσφημιστικό για το μέρος που θίγεται.

(4) Αν το πρόσωπο που θίγεται αποδεχτεί προσφορά για επανόρθωση βάσει του άρθρου αυτού-

(α) οποιοδήποτε ζήτημα σε σχέση με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για εκπλήρωση της προσφοράς, όπως αυτή έγινε αποδεκτή, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των μερών, θα παραπεμφθεί για επίλυση στο Δικαστήριο, του οποίου η απόφαση για αυτό είναι τελεσίδικη·

(β) η εξουσία του Δικαστηρίου για έκδοση διαταγμάτων ως προς τα έξοδα σε σχέση με δικαστικά μέτρα που λήφθηκαν από το μέρος που θίγεται κατά του προσώπου που ενέργησε την προσφορά σε σχέση με την εν λόγω δημοσίευση ή δικαστικά μέτρα σε σχέση με την προσφορά βάσει της παραγράφου (α), του εδαφίου αυτού, περιλαμβάνει και εξουσία να διατάσσει την πληρωμή εξόδων από το πρόσωπο που ενέργησε την προσφορά προς το μέρος που θίγεται με βάση κάλυψη καθώς και οποιοσδήποτε δαπάνες τις οποίες το μέρος που θίγεται εύλογα υπέστη ή θα υποστεί συνεπεία της εν λόγω δημοσίευσης, αν όμως ήθελον ληφθεί δικαστικά μέτρα όπως προαναφέρθηκε, το Δικαστήριο δύναται, με αίτηση του μέρους που θίγεται, να εκδώσει οποιοδήποτε τέτοιο διάταγμα για την πληρωμή τέτοιων εξόδων και δαπανών όπως πιο πάνω ως θα ηδύνατο να εκδώσει και αφού ληφθούν τέτοια δικαστικά μέτρα.

(5) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, το δημοσίευμα θεωρείται ότι δημοσιεύτηκε από ένα πρόσωπο (στο εδάφιο αυτό αναφέρεται ως "ο δημοσιεύσας") ανυπαίτια σε σχέση προς άλλο αν συντρέχουν και μόνο εφόσον συντρέχουν οι πιο κάτω προϋποθέσεις, δηλαδή-

(α) ότι ο δημοσιεύσας δεν σκόπευε να δημοσιεύσει αυτό για τον άλλο και ότι αφορούσε αυτό, και αγνοούσε περιστατικά από τα οποία το δημοσίευμα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αναφέρεται σε αυτόν· ή

(β) ότι το δημοσίευμα δεν ήταν δυσφημιστικό από μόνο του, και ο δημοσιεύσας αγνοούσε περιστατικά από τα οποία αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί δυσφημιστικό του άλλου αυτού προσώπου, σε κάθε άλλη όμως περίπτωση ότι ο δημοσιεύσας κατέβαλε εύλογη επιμέλεια σε σχέση με τη δημοσίευση· κάθε αναφορά που γίνεται στο εδάφιο αυτό στο δημοσιεύσαντα ερμηνεύεται ότι περιλαμβάνει και αναφορά σε οποιοδήποτε υπηρέτη ή αντιπρόσωπο του δημοσιεύσαντος ο οποίος ενέχεται στο περιεχόμενο της δημοσίευσης.

(6) Η παράγραφος (β) του εδαφίου (1) του άρθρου αυτού δεν τυγχάνει εφαρμογής καθόσον αφορά τη δημοσίευση από οποιοδήποτε πρόσωπο που δημοσίευσε δημοσίευμα που δεν γράφτηκε από τον ίδιο εκτός αν αποδείξει ότι το δημοσίευμα γράφτηκε από το συγγραφέα χωρίς κακόβουλη πρόθεση.

ΚΕΦ.148

Μείωση αποζημίωσης για δυσφήμιση

23. Ο εναγόμενος για δυσφήμιση, με εύλογη προειδοποίηση προς τον ενάγοντα για την πρόθεση του να πράξει με τον τρόπο αυτό, δύναται, για μείωση της τυχόν αποζημίωσης που επιδικάστηκε, να αποδείξει-

(α) ότι προέβηκε ή προσφέρθηκε σε απολογία προς τον ενάγοντα πριν από την έναρξη της αγωγής ή το ταχύτερο αμέσως μετά που του παρασχέθηκε η ευχέρεια, αν η αγωγή άρχισε προτού να του παρασχεθεί η ευχέρεια να πράξει με τον τρόπο αυτό·

(β) ότι το δυσφημιστικό δημοσίευμα περιείχετο σε εφημερίδα, για την οποία εκδόθηκε άδεια βάσει των διατάξεων του περί Τύπου Νόμου η οποία βρίσκεται ακόμα σε ισχύ, και ότι ο ενάγοντας έτυχε ήδη αποζημίωσης, ή ήγειρε αγωγή για αυτό, ή έλαβε ή συμφώνησε να λάβει κάποια αποκατάσταση σε σχέση με δυσφημιστικό δημοσίευμα με το ίδιο πνεύμα ή νόημα όπως και το δυσφημιστικό δημοσίευμα για τη δημοσίευση του οποίου εγέρθηκε η αγωγή αυτή·

(γ) ότι πριν από τη δημοσίευση του δυσφημιστικού δημοσιεύματος ο ενάγοντας έχαιρε γενικά κακής υπόληψης σε σχέση με τον ιδιαίτερο διακριτικό του χαρακτήρα που προσβλήθηκε από τη δυσφήμιση

(δ) ότι ο εναγόμενος έτυχε πρόκλησης από τον ενάγοντα, και το Δικαστήριο δύναται, αφού λάβει υπόψη τα περιστατικά της υπόθεσης, να λάβει υπόψη όλα ή οποιοδήποτε από τα ζητήματα αυτά κατά τον υπολογισμό της αποζημίωσης.

ΚΕΦ.148

Ειδική υπεράσπιση σε περίπτωση δυσφημιστικού δημοσιεύματος που δημοσιεύεται σε εφημερίδα

24. Σε αγωγή που εγείρεται κατά ιδιοκτήτη εφημερίδας, για την οποία εκδόθηκε σε αυτόν άδεια έκδοσης που βρίσκεται ακόμα σε ισχύ βάσει των διατάξεων του περί Τύπου Νόμου, σε σχέση με δυσφημηστικό δημοσίευμα που περιέχεται στην εφημερίδα αυτή, εφόσον ο ιδιοκτήτης της εφημερίδας καταθέσει στο Δικαστήριο ένα χρηματικό ποσό το οποίο κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου αποτελεί επαρκή επανόρθωση και δεν προβάλλει υπέρ του άλλη υπεράσπιση, αυτός δύναται να αποδείξει για υπεράσπιση του-

(α) ότι το δυσφημηστικό δημοσίευμα καταχωρήθηκε στην εφημερίδα χωρίς πράγματι κακόβουλη πρόθεση· και

(β) ότι δεν υπήρξε βαρεία παράλειψη για την καταβολή εύλογης επιμέλειας για την οποία ευθύνεται συναφώς για την καταχώριση στην εφημερίδα του δυσφημηστικού δημοσιεύματος· και

(γ) ότι πριν από την έναρξη της αγωγής ή το ταχύτερο αμέσως μετά που παρασχέθηκε σε αυτό ευχέρεια, αν η αγωγή άρχισε προτού να παρασχεθεί σε αυτόν η ευχέρεια να πράξει με τον τρόπο αυτό, ανάθεσε στην εφημερίδα αυτή πλήρη απολογία, ή αν η εφημερίδα εκδίδεται ανά διαστήματα που υπερβαίνουν τη βδομάδα, ότι προσφέρθηκε να δημοσιεύσει την απολογία σε οποιαδήποτε εφημερίδα της εκλογής του ενάγοντα.

ΚΕΦ.148

Επιζήμια ψευδολογία

25.-(1) Επιζήμια ψευδολογία συνίσταται στην κακόβουλη δημοσίευση ψευδούς δήλωσης, προφορικά ή άλλως πως που αφορά-

(α) Το επάγγελμα, το επιτήδευμα, την εργασία, ενασχόληση ή τη θέση άλλου· ή

(β) τα αγαθά άλλου· ή

(γ) τον τίτλο κυριότητας άλλου:

Νοείται ότι, τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (2), κανένας δεν τυγχάνει αποζημίωσης για επιζήμια ψευδολογία, εκτός αν εξαιτίας αυτής υπέστη ειδική ζημιά.

(2) Σε αγωγή βάσει του εδαφίου (1), δεν επιβάλλεται ο ισχυρισμός ή η απόδειξη ειδικής ζημιάς-

(α) αν οι λέξεις επί των οποίων στηρίζεται η αγωγή σκοπεύουν να προκαλέσουν στον ενάγοντα απώλεια αποτιμητή σε χρήμα και δημοσιεύονται εγγράφως ή με οποιοδήποτε άλλο πάγιο τρόπο· ή

(β) αν οι πιο πάνω λέξεις σκοπεύουν να προκαλέσουν στον ενάγοντα απώλεια αποτιμητή σε χρήμα σε σχέση με οποιαδήποτε θέση την οποία αυτός κατέχει ή επάγγελμα, ενασχόληση, επιτήδευμα ή εργασία η οποία ασκείται από αυτόν κατά το χρόνο της δημοσίευσης.

(3) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού "δημοσίευση" έχει την έννοια την οποία απέδωσε στον όρο αυτό το άρθρο 18 σε αναφορά με δυσφημηστικό δημοσίευμα.

ΚΕΦ.148

Επίθεση

26.-(1) Επίθεση συνίσταται στην εκ προθέσεως χρήση κάθε είδους βίας κατά του προσώπου άλλου, είτε με κτύπημα, επαφή, μετακίνηση είτε άλλως πως, είτε άμεσα είτε έμμεσα, χωρίς τη συναίνεση του, ή με τη συναίνεση του αν η συναίνεση για αυτό λήφθηκε με απάτη, ή κατόπι απόπειρας ή απειλής με πράξη ή χειρονομία χρήσης τέτοιας βίας κατά του προσώπου άλλου αν το πρόσωπο που αποπειράται ή απειλεί τη χρήση βίας προκαλεί στον άλλο πεποίθηση η οποία εδραιώνεται σε εύλογη αιτία, ότι αυτός έχει κατά τον εν λόγω χρόνο την πρόθεση και την ικανότητα για πραγμάτωση του σκοπού του.

(2) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, η έκφραση "χρήση βίας" περιλαμβάνει και τη χρήση θερμότητας, φωτός, ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου, οσμής ή οποιασδήποτε άλλης ουσίας ή πράγματος, αν χρησιμοποιούνται σε τέτοιο βαθμό ώστε να προκαλείται ζημιά.

ΚΕΦ.148

Ειδική υπεράσπιση σε αγωγή για επίθεση

27. Σε οποιαδήποτε αγωγή που εγείρεται για επίθεση συνιστά υπεράσπιση-

(α) Το ότι ο εναγόμενος ενέργησε για προστασία του ίδιου ή άλλου προσώπου κατά της παράνομης χρήσης βίας από τον ενάγοντα, και ότι ενεργώντας με τον τρόπο αυτό δεν υπερέβηκε το εύλογα

αναγκαίο για αυτό και η ζημιά η οποία προκλήθηκε στον ενάγοντα από την επίθεση δεν ήταν δυσανάλογη προς τη ζημιά την οποία ζήτησε να αποτρέψει·

(β) το ότι ο εναγόμενος, ενώ είναι ο κάτοχος ακίνητης ιδιοκτησίας ή ενεργεί με την εξουσιοδότηση του κατόχου, χρησιμοποίησε βία σε εύλογο βαθμό για να παρεμποδίσει την παράνομη είσοδο του ενάγοντα στην ακίνητη αυτή ιδιοκτησία ή για να εκδιώξει τον ενάγοντα ο οποίος εισήλθε ή παραμένει σε αυτήν παράνομα:

Νοείται ότι-

(i) Αν ο ενάγοντας δεν εισήλθε, ούτε αποπειράθηκε να εισέλθει στην εν λόγω ακίνητη ιδιοκτησία με τη βία, ο εναγόμενος πρέπει να καλέσει προηγουμένως τον ενάγοντα να μην εισέλθει ή, αφού έχει εισέλθει ήδη, να αποχωρήσει από την ακίνητη ιδιοκτησία και να παράσχει στον ενάγοντα εύλογη ευχέρεια να συμμορφωθεί ήσυχα προς την κλήση αυτή·

(ii) η βία που χρησιμοποιήθηκε πρέπει να μην υπερβαίνει το όριο της βίαιης παρεμπόδισης ή απομάκρυνσης και, εκτός όταν ο ενάγοντας επιδιώκει να εισέλθει με τη χρήση βίας που ανάγεται σε κακούργημα, να μην περιλαμβάνει δαρμό, τραυματισμό ή άλλη φυσική βλάβη·

(γ) ο εναγόμενος, που δικαιούται στην κατοχή κινητής ιδιοκτησίας, χρησιμοποίησε βία σε εύλογο βαθμό για προάσπιση της κατοχής του ή, αν ο ενάγοντας παράνομα απόσπασε από αυτόν ή κατακρατεί αυτήν, ο εναγόμενος χρησιμοποίησε βία σε εύλογο βαθμό για ανάκτηση της κατοχής της ιδιοκτησίας αυτής από τον ενάγοντα:

Νοείται ότι-

(i) Αν ο ενάγοντας δεν εισήλθε, ούτε αποπειράθηκε να εισέλθει στην εν λόγω ακίνητη ιδιοκτησία με τη βία, ο εναγόμενος πρέπει να καλέσει προηγουμένως τον ενάγοντα να μην εισέλθει ή, αφού έχει εισέλθει ήδη, να αποχωρήσει από την ακίνητη ιδιοκτησία και να παράσχει στον ενάγοντα εύλογη ευχέρεια να συμμορφωθεί ήσυχα προς την κλήση αυτή·

(ii) η βία που χρησιμοποιήθηκε πρέπει να μην υπερβαίνει το όριο της βίαιης παρεμπόδισης ή απομάκρυνσης και, εκτός όταν ο ενάγοντας επιδιώκει να εισέλθει με τη χρήση βίας που ανάγεται σε κακούργημα, να μην περιλαμβάνει δαρμό, τραυματισμό ή άλλη φυσική βλάβη·

(δ) το ότι ο εναγόμενος ενεργούσε ή παρείχε νόμιμα συνδρομή στην εκτέλεση εντάλματος, καταδίκης, εντάλματος για εκτέλεση ή εντάλματος κατάσχεσης που εκδόθηκε από οποιοδήποτε Δικαστήριο ή άλλη νόμιμη για το σκοπό αυτό αρμόδια αρχή, νοουμένου ότι η πράξη για την οποία εγείρεται αγωγή ήταν επιτρεπτή από αυτά και ανεξάρτητα από οποιοδήποτε ελάττωμα που υπάρχει σε αυτά ή για την έκδοση αυτών.

(ε) το ότι ο ενάγων δεν είχε σώες τις φρένες ή έπασχε από κάποια πνευματική ή σωματική αναπηρία και η βία όμως που χρησιμοποιήθηκε ήταν ή φαινόταν εύλογα αναγκαία για προστασία του ίδιου ή άλλων, και ασκήθηκε καλή τη πίστει και χωρίς κακόβουλη πρόθεση.

(στ) το ότι ενάγων και εναγόμενος ήταν αμφότεροι μέλη των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας, και ότι επίσης ο εναγόμενος ενέργησε με εξουσιοδότηση και σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου ή άλλου νομοθετήματος που εφαρμόζεται στις δυνάμεις αυτές.

(ζ) το ότι ο εναγόμενος ήταν γονέας, κηδεμόνας ή δάσκαλος του ενάγοντα ή άλλο πρόσωπο που βρίσκεται έναντι αυτού σε σχέση παρόμοια με την πιο πάνω, επέβαλε όμως στον ενάγοντα μόνο τέτοια τιμωρία όπως ήταν εύλογα αναγκαία για σωφρονισμό του.

(η) το ότι ο εναγόμενος ενέργησε καλή τη πίστει για όφελος, ως είχε λόγους να πιστεύει, του ενάγοντα, δεν μπορούσε όμως πριν από την πράξη να εξασφαλίσει τη συναίνεση του ενάγοντα καθότι οι περιστάσεις ήταν τέτοιες ώστε καθίστατο αδύνατο για τον ενάγοντα να δηλώσει τη συναίνεση του ή για άλλο που έχει τη νόμιμη επιμέλεια του ενάγοντα να συναινέσει εκ μέρους του, και ο εναγόμενος είχε λόγους να πιστεύει ότι θα ήταν προς όφελος του ενάγοντα να μην καθυστερήσει στην τέλεση της πράξης αυτής.

ΚΕΦ.148

Ευθύνη για επίθεση αντιπροσώπου ή υπηρέτη

28. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του Νόμου αυτού, αντιπροσωπευόμενος ή κύριος δεν ευθύνεται για επίθεση που διαπράττεται από τον αντιπρόσωπο ή τον υπηρέτη του εκτός αν ρητά εξουσιοδότησε ή ενέκρινε αυτήν.

ΚΕΦ.148

Παράνομη κατακράτηση προσώπου

29. Παράνομη κατακράτηση προσώπου συνίσταται στην παράνομη ολοσχερή στέρηση της ελευθερίας προσώπου για οποιαδήποτε χρονική περίοδο με φυσικά μέσα ή με επίδειξη εξουσίας:

Νοείται ότι οποιοσδήποτε γονέας, κηδεμόνας ή δάσκαλος δύναται προσωρινά να στερήσει το τέκνο, τον κηδεμονευόμενο ή το μαθητή, αντίστοιχα, από την ελευθερία του για τόσο χρόνο ως ήθελε είναι εύλογα αναγκαίος για σωφρονισμό του.

ΚΕΦ.148

Ειδικές υπερασπίσεις σε αγωγή για παράνομη κατακράτηση προσώπου

30. Σε αγωγή που εγείρεται για παράνομη κατακράτηση προσώπου συνιστά υπεράσπιση-

(α) το ότι ο εναγόμενος ενεργούσε ή νόμιμα παρείχε συνδρομή στην εκτέλεση εντάλματος, καταδίκης, εντάλματος για εκτέλεση ή εντάλματος κατάσχεσης που εκδόθηκε από οποιοδήποτε Δικαστήριο νοουμένου ότι η πράξη για την οποία εγέρθηκε αγωγή ήταν επιτρεπτή από αυτά και ανεξάρτητα από οποιοδήποτε ελάττωμα που υπάρχει σε αυτά ή για την έκδοσή τους·

(β) το ότι ο ενάγοντας κρατήθηκε υπό νόμιμη κράτηση σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε νομοθετήματος·

(γ) το ότι ο ενάγοντας δεν είχε σώες τις φρένες ή έπασχε από κάποια πνευματική ή σωματική αναπηρία, και ότι ο περιορισμός ήταν, ή φαινόταν, εύλογα αναγκαίος για προστασία του ιδίου ή άλλων, ασκήθηκε καλή τη πίστι και χωρίς κακόβουλη πρόθεση·

(δ) το ότι η πράξη για την οποία εγέρθηκε η αγωγή ήταν τέτοια ώστε παράλειψη εκτέλεσης της θα επέφερε για το πρόσωπο που εκτέλεσε, κυρώσεις βάσει των διατάξεων οποιουδήποτε νομοθετήματος·

(ε) το ότι ο ενάγων και εναγόμενος είναι αμφότεροι μέλη των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας, και ότι ο εναγόμενος ενέργησε με εξουσιοδότηση και σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου ή άλλου νομοθετήματος που εφαρμόζεται στις δυνάμεις αυτές.

ΚΕΦ.148

Ευθύνη τρίτου για παράνομη κατακράτηση που ενεργήθηκε από αντιπρόσωπο ή υπηρέτη του

31. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του Νόμου αυτού αντιπροσωπευόμενος ή κύριος δεν ευθύνεται για παράνομη κατακράτηση άλλου προσώπου η οποία ενεργήθηκε από τον αντιπρόσωπο ή τον υπηρέτη του εκτός αν αυτός ρητά εξουσιοδότησε ή ενέκρινε την κατακράτηση αυτή.

ΚΕΦ.148

Κακόβουλη δίωξη

32. Κακόβουλη δίωξη συνίσταται στην πραγματική, κακόβουλη και χωρίς εύλογη και πιθανή αιτία έναρξη ή συνέχιση ανεπιτυχούς ποινικής, πτωχευτικής ή για διάλυση εταιρείας διαδικασίας κατά άλλου προσώπου, αν η διαδικασία αυτή-

(α) Προκάλεσε σκάνδαλο για την πίστη ή την υπόληψη του προσώπου αυτού ή πιθανή απώλεια της ελευθερίας του· και

(β) κατέληξε, αν στην πραγματικότητα μπορούσε με τον τρόπο αυτό να καταλήξει, υπέρ του προσώπου αυτού:

Νοείται ότι καμιά αγωγή για κακόβουλη δίωξη δεν εγείρεται κατά οποιουδήποτε προσώπου για μόνο το λόγο ότι το πρόσωπο αυτό παρείχε πληροφορίες σε κάποια αρμόδια αρχή η οποία και άρχισε οποιαδήποτε διαδικασία.

ΚΕΦ.148

Ευθύνη τρίτου για κακόβουλη δίωξη από αντιπρόσωπο ή υπηρέτη του

33. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του Νόμου αυτού, αντιπροσωπευόμενος ή κύριος δεν ευθύνεται για κακόβουλη δίωξη που άρχισε από τον αντιπρόσωπο ή τον υπηρέτη του εκτός αν ρητά εξουσιοδότησε ή ενέκρινε τη δίωξη αυτή.

[ΚΕΦ.148](#)**Παράνομη πρόκληση άλλου σε παράβαση σύμβασης**

34.-(1) Πρόσωπο το οποίο, για λόγους άλλους από την προώθηση απεργίας ή ανταπεργίας σε σχέση με εργατική διαφορά που δημιουργήθηκε στην εργασία ή τη βιομηχανία στην οποία απασχολούνται οι απεργοί ή ανταπεργοί, εν γνώσει και χωρίς επαρκή δικαιολογία, προκαλεί οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο να παραβεί κατά νόμο δεσμευτική σύμβαση με τρίτο, διαπράττει αστικό αδίκημα κατά του τρίτου.

(2) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, η σχέση που δημιουργείται με το γάμο δεν θεωρείται συμβατική.

[ΚΕΦ.148](#)**Αθέμιτος συναγωνισμός**

35. Πρόσωπο το οποίο απομιμούμενο την επωνυμία, το χαρακτηρισμό, το σήμα ή την επιγραφή αγαθών ή άλλως πως, προκαλεί ή αποπειράται να προκαλέσει ώστε οποιαδήποτε αγαθά να εκληφθούν ως αγαθά άλλου προσώπου, με τρόπο ο οποίος ενδέχεται να οδηγήσει συνήθη αγοραστή στην πεποίθηση ότι αγοράζει αγαθά του άλλου αυτού προσώπου, διαπράττει αστικό αδίκημα κατά του άλλου αυτού προσώπου:

Νοείται ότι κανένας δεν διαπράττει αστικό αδίκημα για μόνο το λόγο ότι χρησιμοποιεί τη δική του επωνυμία σε σχέση με την πώληση αγαθών.

[ΚΕΦ.148](#)**Απάτη**

36. Απάτη συνίσταται σε ψευδή παράσταση γεγονότος, η οποία γίνεται εν γνώσει του ψεύδους αυτής, ή χωρίς πίστη για το αληθές αυτής ή απερίσκεπτα, αδιάφορα του κατά πόσο είναι αληθής ή ψευδής, με σκοπό όπως το πρόσωπο που εξαπατήθηκε ενεργήσει με βάση αυτή:

Νοείται ότι καμιά αγωγή δεν εγείρεται σε τέτοια παράσταση εκτός αν αυτή έγινε με σκοπό εξαπάτησης του ενάγοντα και πράγματι εξαπάτησε αυτόν, και αυτός ενέργησε με βάση αυτή και εξαιτίας αυτού υπέστη ζημιά:

Νοείται περαιτέρω ότι καμιά αγωγή δεν εγείρεται σε τέτοια παράσταση για το χαρακτήρα, τη συμπεριφορά, την πίστη, την ικανότητα, το επιτήδευμα ή τις συναλλαγές οποιουδήποτε προσώπου, η οποία έγινε με σκοπό εξασφάλισης πίστωσης, χρημάτων ή αγαθών στο πρόσωπο αυτό, εκτός αν η παράσταση αυτή έγινε γραπτώς και υπογράφηκε από τον ίδιο τον εναγόμενο.

[ΚΕΦ.148](#)**Παράνομη κατακράτηση πράγματος**

37.-(1) Παράνομη κατακράτηση πράγματος συνίσταται στην παράνομη κατακράτηση κινητής ιδιοκτησίας από οποιοδήποτε πρόσωπο που δικαιούται στην άμεση κατοχή της.

(2) Σε αγωγή που εγείρεται για παράνομη κατακράτηση πράγματος το βάρος της απόδειξης ότι η κατακράτηση ήταν νόμιμη φέρει ο εναγόμενος.

[ΚΕΦ.148](#)**Εξουσία Δικαστηρίου σε αγωγή για παράνομη κατακράτηση πράγματος**

38. Σε αγωγή που εγείρεται για παράνομη κατακράτηση πράγματος το Δικαστήριο δύναται, αφού λάβει υπόψη τα περιστατικά της υπόθεσης, να διατάξει επιστροφή της κατακρατούμενης ιδιοκτησίας επιπρόσθετα με οποιαδήποτε άλλη θεραπεία που προνοείται από το Νόμο αυτό ή αντί της θεραπείας αυτής

[ΚΕΦ.148](#)**Ιδιοποίηση**

39. Ιδιοποίηση συνίσταται σε παράνομη φυσική πράξη η οποία επηρεάζει κινητή ιδιοκτησία και εδραιώνει αξίωση να χειρίζεται αυτή με τρόπο ασυμβίβαστο με τα δικαιώματα οποιουδήποτε προσώπου που δικαιούται στην άμεση κατοχή της.

ΚΕΦ.148**Ειδικές υπερασπίσεις σε αγωγή για ιδιοποίηση**

40. Σε αγωγή που εγείρεται για ιδιοποίηση κινητής ιδιοκτησίας συνιστά υπεράσπιση το ότι ο εναγόμενος αγόρασε αυτή καλή τη πίστει-

(α) σε δημόσια αγορά από πρόσωπο που ασκεί συνήθως στην αγορά αυτή την εμπορία ιδιοκτησίας του είδους στο οποίο εμπίπτει η ιδιοκτησία η οποία κατά τον ισχυρισμό αποτελεί το αντικείμενο της ιδιοποίησης· ή

(β) σε κατάσταση όπου συνήθως πωλείται ιδιοκτησία του είδους στο οποίο εμπίπτει η ιδιοκτησία η οποία κατ' ισχυρισμό αποτελεί το αντικείμενο της ιδιοποίησης και από τον ιδιοκτήτη αυτού.

ΚΕΦ.148**Δικαίωμα τρίτου δεν συνιστά υπεράσπιση σε αγωγή για ιδιοποίηση**

41. Σε αγωγή που εγείρεται για ιδιοποίηση κινητής ιδιοκτησίας ο εναγόμενος δεν δύναται για υπεράσπιση του να προβάλει κατά του προσώπου που δικαιούται στην άμεση κατοχή της ιδιοκτησίας αυτής το δικαίωμα οποιουδήποτε τρίτου προσώπου.

ΚΕΦ.148**Εξουσία Δικαστηρίου σε αγωγή για ιδιοποίηση**

42. Σε αγωγή που εγείρεται για ιδιοποίηση κινητής ιδιοκτησίας, το Δικαστήριο δύναται αφού λάβει υπόψη τα περιστατικά της υπόθεσης, να διατάξει επιστροφή της ιδιοκτησίας που ιδιοποιήθηκε, επιπρόσθετα προς οποιαδήποτε άλλη θεραπεία που προνοείται από το Νόμο αυτό ή αντί της θεραπείας αυτής.

ΚΕΦ.148**Παράνομη επέμβαση σε ακίνητη ιδιοκτησία**

43.-(1) Παράνομη επέμβαση σε ακίνητη ιδιοκτησία συνίσταται σε παράνομη είσοδο ή σε παράνομη πρόκληση ζημιάς ή σε παράνομη παρέμβαση στην ιδιοκτησία αυτή από οποιοδήποτε πρόσωπο.

(2) Αν η πράξη για την οποία εγείρεται η αγωγή είναι επιτρεπτή κατά τοπικό έθιμο, αυτό αφού αποδειχθεί συνιστά υπεράσπιση αλλά σε αγωγή που εγείρεται για παράνομη επέμβαση σε ακίνητη ιδιοκτησία το βάρος της απόδειξης ότι η πράξη για την οποία εγείρεται η αγωγή δεν ήταν παράνομη φέρει ο εναγόμενος.

ΚΕΦ.148**Παράνομη επέμβαση σε κινητή ιδιοκτησία**

44.-(1) Παράνομη επέμβαση σε κινητή ιδιοκτησία συνίσταται-

(α) σε παράνομη διατάραξη της ιδιοκτησίας αυτής ή σε παράνομη παρέμβαση σε αυτή· ή

(β) σε οποιαδήποτε παράνομη πράξη η οποία ευθέως προκαλεί ζημιά σε αυτή,

εφόσον η διατάραξη ή η παρέμβαση αυτή προκλήθηκε ή η πράξη αυτή τελέστηκε από κάποιο πρόσωπο.

(2) Σε αγωγή που εγείρεται για παράνομη επέμβαση σε κινητή ιδιοκτησία το βάρος της απόδειξης ότι η πράξη για την οποία εγείρεται η αγωγή δεν ήταν παράνομη φέρει ο εναγόμενος

ΚΕΦ.148**Δημόσια οχληρία**

45. Δημόσια οχληρία συνίσταται σε παράνομη πράξη, ή σε παράλειψη εκτέλεσης νομικής υποχρέωσης αν η πράξη αυτή ή η παράλειψη θέτει σε κίνδυνο τη ζωή, ασφάλεια, υγεία, ιδιοκτησία ή άνεση του κοινού ή παρακωλύει το κοινό στην άσκηση κοινού δικαιώματος:

Νοείται ότι καμιά αγωγή δεν εγείρεται για δημόσια οχληρία, παρά μόνο-

- (α) από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για έκδοση απαγορευτικού διατάγματος ή
- (β) από το πρόσωπο που υπέστη εξαιτίας αυτής ειδική ζημιά.

[ΚΕΦ.148](#)

Ιδιωτική οχληρία

46. Ιδιωτική οχληρία συνίσταται στο ότι πρόσωπο επιδεικνύει συμπεριφορά ή διεξάγει τις εργασίες του ή χρησιμοποιεί ακίνητη ιδιοκτησία που ανήκει σε αυτό κατά κυριότητα ή κατέχεται από αυτό, με τρόπο ώστε κατά συνήθεια να παρεμβαίνει στην εύλογη χρήση και απόλαυση, αφού ληφθούν υπόψη η θέση και η φύση αυτής, της ακίνητης ιδιοκτησίας οποιουδήποτε άλλου προσώπου:

Νοείται ότι ο ενάγοντας δεν τυγχάνει αποζημίωσης σε σχέση με ιδιωτική οχληρία εκτός αν εξαιτίας αυτής υπέστη ζημιά:

Νοείται περαιτέρω ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται καθόσον αφορά παρέμβαση στο φως.

[ΚΕΦ.148](#)

Ειδική υπεράσπιση σε αγωγή για ιδιωτική οχληρία

47. Συνιστά υπεράσπιση σε αγωγή που εγείρεται για ιδιωτική οχληρία ότι η πράξη για την οποία εγείρεται η αγωγή τελέστηκε βάσει, των όρων οποιουδήποτε συμφώνου ή σύμβασης δεσμευτικής για τον ενάγοντα, που επενεργεί για όφελος του εναγόμενου.

[ΚΕΦ.148](#)

Οχληρία που προϋφίσταται της κατοχής του ενάγοντα

48. Δεν συνιστά υπεράσπιση σε αγωγή που εγείρεται για ιδιωτική οχληρία το ότι η οχληρία προϋφίστατο της κτήσης από τον ενάγοντα κυριότητας ή κατοχής επί της ακίνητης ιδιοκτησίας που επηρεάζεται από την οχληρία.

[ΚΕΦ.148](#)

Επιφύλαξη

49. Καμιά διάταξη που περιλαμβάνεται στα άρθρα 45 έως 48, συμπεριλαμβανομένων, δεν θεωρείται ότι επηρεάζει τις διατάξεις του περί Δήμων Νόμου σχετικά με οχληρία.

[ΚΕΦ.148](#)

Παρέμβαση στο φως

50. Διαπράττει αστικό αδίκημα πρόσωπο το οποίο με έμφραξη ή άλλως πως παρεμποδίζει την απόλαυση εύλογου ποσοστού φωτός από τον κύριο ή τον κάτοχο ακίνητης ιδιοκτησίας, αφού ληφθούν υπόψη η θέση και η φύση της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας εφόσον ο ιδιοκτήτης αυτός ή κάτοχος ή ο κατά τίτλον προκάτοχος του ενός ή αμφοτέρων είχε αδιάλειπτη απόλαυση φωτός, άλλως παρά βάσει των όρων συμφώνου ή σύμβασης για περίοδο όχι μικρότερη των δεκαπέντε αμέσως προηγούμενων από την έμφραξη ή παρεμπόδιση ετών.

[ΚΕΦ.148](#)

Αμέλεια

51. Αμέλεια συνίσταται-

- (α) στην τέλεση πράξης την οποία υπό τις περιστάσεις δεν θα τελούσε λογικό συνετό πρόσωπο ή στην παράλειψη τέλεσης πράξης την οποία υπό τις περιστάσεις τέτοιο πρόσωπο θα τελούσε ή
- (β) στην παράλειψη καταβολής τέτοιας δεξιότητας ή επιμέλειας για την άσκηση επαγγέλματος, επιτηδεύματος ή ασχολίας όπως ένα λογικό συνετό πρόσωπο, που έχει τα προσόντα για την άσκηση

του επαγγέλματος αυτού, επιτηδεύματος ή ασχολίας θα κατέβαλλε υπό τις περιστάσεις, και στην πρόκληση ζημιάς εξαιτίας αυτής:

Νοείται ότι για αυτή δύναται να τύχει αποζημίωσης μόνο το πρόσωπο έναντι του οποίου ο υπαίτιος της αμέλειας υπέχει υποχρέωση, υπό τις περιστάσεις, να μην επιδείξει αμέλεια.

(2) Υποχρέωση, να μην επιδεικνύεται αμέλεια υφίσταται στις πιο κάτω περιπτώσεις, δηλαδή-

(α) Τηρουμένων των όρων μίσθωσης ή σύμβασης που εφαρμόζονται στην κατοχή ακίνητης ιδιοκτησίας, ο κάτοχος της ακίνητης ιδιοκτησίας υπέχει τέτοια υποχρέωση έναντι του κυρίου αυτής·

(β) ο κάτοχος ακίνητης ιδιοκτησίας υπέχει τέτοια υποχρέωση έναντι κάθε προσώπου που τελεί νόμιμα, καθώς και έναντι του κυρίου οποιασδήποτε ιδιοκτησίας που αποκτήθηκε νόμιμα, εντός, επί ή τόσο πλησίον της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας ώστε κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να επηρεάζεται από την αμέλεια:

Νοείται ότι ο κύριος και ο κάτοχος ακίνητης ιδιοκτησίας υπέχουν από κοινού τέτοια υποχρέωση σε σχέση με τη συντήρηση και την επισκευή της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας, έναντι κάθε προσώπου που δεν βρίσκεται, καθώς και έναντι του κυρίου ιδιοκτησίας που δεν βρίσκεται εντός ή επί της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας ή εντός ή επί οποιασδήποτε ακίνητης ιδιοκτησίας η οποία συνέχεται και κατέχεται μαζί με την ακίνητη αυτή ιδιοκτησία από τον κύριο και τον κάτοχο της ή από τον καθένα από αυτούς:

Νοείται περαιτέρω ότι ο κάτοχος ακίνητης ιδιοκτησίας δεν υπέχει τέτοια υποχρέωση σε σχέση με την κατάσταση ή τη συντήρηση ή την επισκευή της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας έναντι απλού αδειούχου (bare licensee) ο οποίος βρίσκεται ή η ιδιοκτησία του οποίου βρίσκεται, εντός ή επί της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας, παρά μόνο για προειδοποίηση αυτού, για οποιοδήποτε κρυμμένο ή απαρατήρητο κίνδυνο εντός ή επί ακίνητης ιδιοκτησίας, τον οποίο ο κάτοχος γνωρίζει ή πρέπει κατά τεκμήριο να θεωρηθεί ότι γνωρίζει.

Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού "απλός αδειούχος" σημαίνει οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο εισέρχεται νόμιμα σε ακίνητη ιδιοκτησία άλλως παρά-

(i) σε σχέση με εργασία στην οποία έχει συμφέρον ο κάτοχος της ακίνητης ιδιοκτησίας· ή

(ii) κατά τη νόμιμη εκτέλεση δημόσιου καθήκοντος βάσει των διατάξεων οποιοδήποτε νομοθετήματος ή άλλως πως, και περιλαμβάνει τους προσκαλεσμένους, εκτός αυτούς που είναι με αμοιβή, και τους υπηρέτες του κατόχου της ακίνητης ιδιοκτησίας.

(γ) Ο ιδιοκτήτης ζώου, οχήματος, σιδηροδρομικής άμαξας, λέμβου, πλοίου, αεροσκάφους ή άλλου μεταφορικού μέσου υπέχει τέτοια υποχρέωση έναντι κάθε προσώπου που μεταφέρεται, ή έναντι του ιδιοκτήτη κινητής ιδιοκτησίας που μεταφέρεται, με αμοιβή, εντός ή επί τέτοιου ζώου, οχήματος, σιδηροδρομικής άμαξας, λέμβου, πλοίου, αεροσκάφους ή άλλου μεταφορικού μέσου, καθώς και έναντι κάθε άλλου προσώπου που βρίσκεται και έναντι του ιδιοκτήτη οποιασδήποτε ιδιοκτησίας που βρίσκεται, τόσο κοντά στο εν λόγω ζώο, όχημα, σιδηροδρομική άμαξα, λέμβο, πλοίο, αεροσκάφος ή άλλο μεταφορικό μέσο ώστε κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να επηρεάζεται από την αμέλεια.

Για τους σκοπούς της παραγράφου αυτής είναι αδιάφορο κατά πόσο η αμοιβή καταβάλλεται ή όχι από το πρόσωπο που μεταφέρεται με τον τρόπο αυτό ή από τον ιδιοκτήτη της κινητής ιδιοκτησίας που μεταφέρεται με τον τρόπο αυτό.

(δ) Όλα τα πρόσωπα τα οποία βρίσκονται καθώς και ο ιδιοκτήτης κινητής ιδιοκτησίας που βρίσκεται, εντός ή επί ακίνητης ιδιοκτησίας ή δημόσιου ή ιδιωτικού χώρου ή ζώου, οχήματος, σιδηροδρομικής άμαξας, λέμβου, πλοίου, αεροσκάφους ή άλλου μεταφορικού μέσου, εκτός του κατόχου της ακίνητης ιδιοκτησίας ή του ιδιοκτήτη του ζώου, οχήματος, σιδηροδρομικής άμαξας, λέμβου, πλοίου, αεροσκάφους ή άλλου μεταφορικού μέσου, υπέχουν τέτοια υποχρέωση έναντι του ιδιοκτήτη και του κατόχου της ακίνητης αυτής ιδιοκτησίας καθώς και έναντι του ιδιοκτήτη του εν λόγω ζώου, οχήματος, σιδηροδρομικής άμαξας, λέμβου, πλοίου, αεροσκάφους ή άλλου μεταφορικού μέσου, καθώς και έναντι κάθε άλλου προσώπου καθώς και έναντι του ιδιοκτήτη ιδιοκτησίας, τα οποία λογικό πρόσωπο θα μπορούσε να προβλέψει ως ενδεχόμενο κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να επηρεαστούν από την αμέλεια.

(ε) Πρόσωπο που ασκεί με αμοιβή ή άλλως πως επάγγελμα, επιτήδευμα ή ασχολία ή παρέχει υπηρεσίες σε άλλο πρόσωπο υπέχει τέτοια υποχρέωση έναντι κάθε προσώπου, επί του οποίου ή επί της ιδιοκτησίας του οποίου ασκεί το επάγγελμα, επιτήδευμα ή ασχολία ή προς στον οποίο παρέχει την υπηρεσία.

ΚΕΦ.148

Βάρος της απόδειξης αμέλειας όταν η ζημιά προκαλείται από επικίνδυνα πράγματα

52. Σε αγωγή που εγείρεται σε σχέση με ζημιά, κατά την οποία αποδεικνύεται-

(α) ότι η ζημιά προκλήθηκε από οποιοδήποτε επικίνδυνο πράγμα ή φωτιά ή ζώο, ή λόγω της διαφυγής οποιουδήποτε πράγματος, διαφυγή του οποίου ενδέχεται να προκαλέσει ζημιά, και

(β) ότι ο εναγόμενος ήταν ο ιδιοκτήτης ή είχε την ευθύνη του πράγματος ή ήταν ο κάτοχος της ιδιοκτησίας από την οποία έγινε η διαφυγή του εν λόγω πράγματος, ο εναγόμενος φέρει το βάρος της απόδειξης του ότι δεν υφίσταται αμέλεια για την οποία αυτός ευθύνεται σε σχέση με το επικίνδυνο αυτό πράγμα ή τη διαφυγή του πράγματος αυτού.

ΚΕΦ.148

Βάρος της απόδειξης αμέλειας όταν η ζημιά προκαλείται από φωτιά

53. Σε αγωγή που εγείρεται σε σχέση με ζημιά, κατά την οποία αποδεικνύεται-

(α) ότι η ζημιά προκλήθηκε από φωτιά ή λόγω φωτιάς, και

(β) ότι ο εναγόμενος άναψε τη φωτιά ή ευθύνεται για το άναμμα της φωτιάς ή ήταν ο κάτοχος της ακίνητης ιδιοκτησίας ή ο ιδιοκτήτης της κινητής ιδιοκτησίας από την οποία άρχισε η φωτιά, ο εναγόμενος φέρει το βάρος της απόδειξης του ότι δεν υφίστατο αμέλεια για την οποία αυτός ευθύνεται σε σχέση με την έναρξη ή την επέκταση της φωτιάς.

ΚΕΦ.148

Βάρος της απόδειξης αμέλειας όταν η ζημιά προκαλείται από ζώο

54. Σε αγωγή που εγείρεται σε σχέση με ζημιά, κατά την οποία αποδεικνύεται-

(α) ότι η ζημιά προκλήθηκε από άγριο ζώο, ή από άλλο ζώο που δεν είναι άγριο το οποίο είχε, όπως γνώριζε ο εναγόμενος, ή πρέπει να θεωρηθεί ότι γνώριζε κατά τεκμήριο, την τάση για την τέλεση της πράξης από την οποία προκλήθηκε η ζημιά και

(β) ότι ο εναγόμενος ήταν ο ιδιοκτήτης ή είχε την ευθύνη του ζώου αυτού, ο εναγόμενος φέρει το βάρος της απόδειξης του ότι δεν υφίστατο αμέλεια για την οποία αυτός ευθύνεται σε σχέση με το ζώο αυτό.

ΚΕΦ.148

Βάρος της απόδειξης αμέλειας σε ορισμένες περιπτώσεις

55. Σε αγωγή που εγείρεται σε σχέση με ζημιά, κατά την οποία αποδεικνύεται-

(α) Ότι ο ενάγοντας στερείται γνώσης ή μέσω γνώσης των πραγματικών περιστατικών, τα οποία προκάλεσαν το συμβάν το οποίο οδήγησε στη ζημιά, και

(β) ότι η ζημιά προκλήθηκε από ιδιοκτησία, επί της οποίας ο εναγόμενος είχε πλήρη έλεγχο, και κρίνεται από το Δικαστήριο ότι η επέλευση του συμβάντος που προκάλεσε τη ζημιά συνδέεται περισσότερο με το γεγονός ότι ο εναγόμενος παρέλειψε να καταβάλει εύλογη επιμέλεια παρά προς την καταβολή τέτοιας επιμέλειας, ο εναγόμενος φέρει το βάρος της απόδειξης του ότι δεν υφίστατο αμέλεια για την οποία αυτός ευθύνεται σε σχέση με το συμβάν το οποίο οδήγησε στη ζημιά.

ΚΕΦ.148

Ειδικές υπερασπίσεις σε αγωγή για αμέλεια

56. Σε αγωγή που εγείρεται για αμέλεια συνιστά υπεράσπιση, ανεξάρτητα του ότι ο εναγόμενος απέδειξε αμέλεια-

(α) το ότι κάποιος τρίτος επέδειξε αμέλεια, και η αμέλεια που επιδείχτηκε από τον τρίτο ήταν η αποφασιστική αιτία της ζημιάς ή

(β) το ότι η ζημιά οφειλόταν στην επέλευση ασύνηθους φυσικού συμβάντος απρόβλεπτου για το λογικό άνθρωπο και του οποίου οι συνέπειες δεν μπορούσαν να αποτραπούν με την καταβολή εύλογης επιμέλειας.

ΚΕΦ.148

Καταμερισμός ευθύνης σε περίπτωση συντρέχουσας αμέλειας

57.-(1) Αν κάποιος υποστεί ζημιά συνεπεία εν μέρει δικού του πταίσματος και εν μέρει πταίσματος άλλου ή άλλων, η αξίωση σε σχέση με τη ζημιά αυτή δεν αναιρείται λόγω πταίσματος του προσώπου που υπέστη τη ζημιά, αλλά η αποζημίωση που πρέπει να καταβληθεί σε αυτό μειώνεται κατά την έκταση κατά την οποία το Δικαστήριο ήθελε κρίνει δίκαιο λαμβάνοντας υπόψη το ποσοστό της ευθύνης του στη ζημιά:

Νοείται ότι-

(α) το εδάφιο αυτό δεν επενεργεί προς ανατροπή οποιασδήποτε υπεράσπισης που απορρέει από σύμβαση.

(β) όταν σε αξίωση εφαρμόζεται σύμβαση ή νομοθέτημα που προνοεί περιορισμό της ευθύνης, το ποσό της αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθεί στο πρόσωπο που προβάλλει την αξίωση δυνάμει του εδαφίου αυτού δεν θα υπερβαίνει το ανώτατο όριο που εφαρμόζεται με τον τρόπο αυτό.

(2) Όταν σε κάποιο πρόσωπο πρέπει να καταβληθεί αποζημίωση δυνάμει του εδαφίου (1) η οποία υπόκειται σε τέτοια μείωση όπως αναφέρεται στο εν λόγω εδάφιο το Δικαστήριο βρίσκει και καταχωρίζει την ολική αποζημίωση η οποία θα μπορούσε να καταβληθεί αν δεν συνέτρεχε πταίσμα του προσώπου που προβάλλει την αξίωση.

(3) Το εδάφιο 64 (το οποίο αφορά συνεισφορά μεταξύ αλληλέγγυων αδικοπραγούντων) εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση κατά την οποία δύο ή περισσότεροι ευθύνονται ή θα ευθύνονταν, αν όλοι ενάγονταν, δυνάμει του εδαφίου (1) σε σχέση με τη ζημιά την οποία υπέστη κάποιο πρόσωπο.

(4) Όταν πρόσωπο αποβιώσει συνεπεία εν μέρει δικού του πταίσματος και εν μέρει πταίσματος άλλου ή άλλων, και εξαιτίας αυτού, αν εγείρετο αγωγή για όφελος της κληρονομιάς βάσει του άρθρου 34 του περί Διαχειρίσεως Κληρονομιών Νόμου, η αποζημίωση που πρέπει να καταβληθεί θα μειωνόταν βάσει του εδαφίου (1) του άρθρου αυτού, οποιαδήποτε αποζημίωση που πρέπει να καταβληθεί σε αγωγή βάσει του άρθρου 58 του Νόμου αυτού, θα μειωθεί σε ανάλογη έκταση.

(5) Όταν εφαρμόζεται το εδάφιο (1) του άρθρου αυτού, και ένας από τους υπαίτιους αποφύγει την ευθύνη του έναντι άλλου υπαίτιου ή του προσωπικού του αντιπροσώπου επικαλούμενος το άρθρο 68 του Νόμου αυτού, αυτός στερείται του δικαιώματος για αναζήτηση αποζημίωσης ή συνεισφοράς από τον άλλο ή από τον προσωπικό του αντιπρόσωπο δυνάμει του εν λόγω εδαφίου.

(6) Το άρθρο 21 της Σύμβασης που περιέχεται στο Πρώτο Παράρτημα του Πρώτου Πίνακα του περί Αεροπορικών Μεταφορών (Αποικίες, Προτεκτοράτα και Περιοχές υπό Κηδεμονία) Διατάγματος, του 1934 (το οποίο παρέχει στο Δικαστήριο την εξουσία να απαλλάσσει από την ευθύνη, εξολοκλήρου ή εν μέρει, τον μεταφορέα ο οποίος θα αποδείξει ότι η ζημιά προκλήθηκε λόγω αμέλειας ή συντρέχουσας αμέλειας του προσώπου που υπέστη τη βλάβη) εφαρμόζεται τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου αυτού.

(7) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού-

"ζημιά" περιλαμβάνει απώλεια ζωής και προσωπική βλάβη.

"πταίσμα" σημαίνει αμέλεια, παράβαση υποχρέωσης η οποία απορρέει από κάποιο νόμο ή άλλη πράξη ή παράλειψη από την οποία πηγάζει ευθύνη σε αστικό αδίκημα ή από την οποία θα ηδύνατο να εδρευθεί η υπεράσπιση της συντρέχουσας αμέλειας, εκτός από το Νόμο αυτό.

ΚΕΦ.148

Κανένα δικαίωμα αποζημίωσης για μείωση της διάρκειας της ζωής

57Α.-(1) Σε αγωγή που εγείρεται για αποζημιώσεις για σωματική βλάβη-

(α) Δεν εισπράττεται αποζημίωση αναφορικά με οποιαδήποτε μείωση της πιθανής διάρκειας ζωής του προσώπου αυτού που τραυματίστηκε, αλλά

(β) αν η διάρκεια ζωής του προσώπου που τραυματίστηκε έχει μειωθεί από τη σωματική βλάβη, το Δικαστήριο, κατά τον υπολογισμό των αποζημιώσεων για πόνο και ταλαιπωρία, πρέπει να λάβει υπόψη οποιαδήποτε ταλαιπωρία η οποία έχει προκληθεί ή η οποία δυνατό να προκληθεί από τη γνώση ότι η διάρκεια της ζωής αυτού έχει μειωθεί με τον τρόπο αυτό.

(2) Η αναφορά που γίνεται στην παράγραφο (α) του εδαφίου (1) σε αποζημιώσεις για μείωση της πιθανής διάρκειας ζωής δεν περιλαμβάνει αποζημιώσεις για απώλεια εισοδήματος.

ΚΕΦ.148

Δικαίωμα αγωγής σε σχέση με πράξη που προκαλεί θάνατο

- 58.-(1) Σε περίπτωση θανάτωσης προσώπου συνεπεία αστικού αδικήματος το οποίο αν δεν επακολουθούσε ο θάνατος θα παρείχε στο πρόσωπο αυτό το δικαίωμα να εγείρει αγωγή και να εισπράξει αποζημιώσεις εξαιτίας του εν λόγω αστικού αδικήματος, το πρόσωπο το οποίο θα ευθυνόταν για το αστικό αυτό αδίκημα αν δεν επακολουθούσε ο θάνατος, θα είναι, παρά το θάνατο υπόχρεο για την καταβολή αποζημιώσεων.
- (2) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (8) η αγωγή εγείρεται σε όφελος των εξαρτωμένων του αποβιώσαντος.
- (3) Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού "εξαρτώμενος" σημαίνει τους πιο κάτω, ανεξαρτήτως ηλικίας-
- (α) Τη σύζυγο ή το σύζυγο του αποβιώσαντος·
  - (β) οποιοδήποτε γονέα ή άλλο ανιόντα του αποβιώσαντος·
  - (γ) οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο ο αποβιώσας μεταχειριζόταν ως γονέα του·
  - (δ) οποιοδήποτε τέκνο ή άλλο κατιόντα του αποβιώσαντος·
  - (ε) οποιοδήποτε πρόσωπο (το οποίο δεν είναι τέκνο του αποβιώσαντος) το οποίο, σε περίπτωση οποιουδήποτε γάμου σε σχέση με τον οποίο ο αποβιώσας ήταν σε οποιοδήποτε χρόνο μέρος, ο αποβιώσας μεταχειριζόταν ως τέκνον της οικογένειας αναφορικά με τον πιο πάνω αναφερόμενο γάμο·
  - (στ) οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο είναι αδελφός, αδελφή, θείος ή θεία του αποβιώσαντος ή είναι τέκνο οποιουδήποτε από αυτούς.
- (4) Για την εξακρίβωση οποιασδήποτε συγγένειας για τους σκοπούς του πιο πάνω εδαφίου (3)-
- (α) πρόσωπο που υιοθετήθηκε δυνάμει του περί Υιοθεσίας Νόμου θεωρείται τέκνο του προσώπου που το υιοθέτησε και όχι τέκνο οποιουδήποτε άλλου προσώπου
  - (β) οποιαδήποτε συγγένεια εξ αγχιστείας, θα θεωρείται ως συγγένεια εξ αίματος, οποιαδήποτε συγγένεια προς ετεροθαλή ως συγγένεια προς αμφιθαλή, και ο πρόγονος οποιουδήποτε προσώπου ως το τέκνο του, και
  - (δ) εξώγαμο τέκνο θα θεωρείται ως το γνήσιο τέκνο της μητέρας του και του υποτιθέμενου πατέρα του.
- (5) Για τους σκοπούς του πιο πάνω εδαφίου (3), "τέκνο" περιλαμβάνει κυοφορούμενο τέκνο.
- (6) Οποιαδήποτε αναφορά στο άρθρο αυτό σε σωματική βλάβη περιλαμβάνει οποιαδήποτε ασθένεια και οποιαδήποτε εξασθένιση (κλονισμό) της φυσικής ή πνευματικής κατάστασης.
- (7) Αγωγή δυνάμει του άρθρου αυτού δύναται να συνίσταται από αξίωση ή να περιλαμβάνει αξίωση για αποζημιώσεις λόγω της απώλειας (bereavement).
- (8) Αξίωση για αποζημιώσεις λόγω απώλειας θα είναι μόνο για όφελος-
- (α) της συζύγου του αποβιώσαντος ή του συζύγου της αποβιωσάσης και των τέκνων αυτού ή αυτής·
  - (β) σε περίπτωση που δεν υπάρχει σύζυγος ή τέκνα του αποβιώσαντος—
    - (i) των γονέων του, εάν αυτός ήταν τέκνο που γεννήθηκε πριν ή κατά τη διάρκεια γάμου των γονέων του,
    - (ii) της μητέρας του, εάν αυτός ήταν τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του,
    - (iii) του πατέρα του, αν αυτός το είχε αναγνωρίσει·
- (9) Το ποσό το οποίο ήθελε επιδικαστεί ως αποζημίωση λόγω απώλειας ορίζεται σε £10.000.
- (10) Σε περίπτωση που υπάρχει αξίωση για αποζημιώσεις λόγω απώλειας προς όφελος του ή της συζύγου και των τέκνων του αποβιώσαντος ή, στην απουσία αυτών, προς όφελος αμφοτέρων των γονέων του αποβιώσαντος, το ποσό που επιδικάζεται, αφού αφαιρεθούν οποιαδήποτε έξοδα που δεν εισπράχθηκαν από τον εναγόμενο, θα καταμερίζεται εξίσου μεταξύ τους.
- (11) Η αγωγή εγείρεται από και στο όνομα του εκτελεστή ή του διαχειριστή του αποβιώσαντος.
- (12) Αν-
- (α) δεν υπάρχει εκτελεστής ή διαχειριστής του αποβιώσαντος· ή
  - (β) δεν εγερθεί αγωγή εντός δώδεκα μηνών από το θάνατο του αποβιώσαντος από και στο όνομα του εκτελεστή ή διαχειριστή του αποβιώσαντος, η αγωγή δύναται να εγερθεί από και στο όνομα όλων ή

οποιοδήποτε από τα πρόσωπα προς όφελος των οποίων ο εκτελεστής ή ο διαχειριστής θα μπορούσε να εγείρει αυτή.

(13) Δεν θα εγείρεται πέρα της μιάς αγωγής για τον ίδιο θάνατο.

(14) Ο ενάγοντας στην αγωγή υποχρεώνεται να παρέχει στον εναγόμενο ή το δικηγόρο του πλήρη στοιχεία των προσώπων για τα οποία και εκ μέρους των οποίων εγείρεται η αγωγή καθώς και της φύσης της αξίωσης, σε σχέση με την οποία επιδιώκεται η είσπραξη αποζημιώσεων.

(15) Στην αγωγή δύνανται να επιδικαστούν τέτοιες αποζημιώσεις, άλλες από τις αποζημιώσεις λόγω απώλειας, οι οποίες αναλογούν προς τη ζημιά η οποία προκύπτει από το θάνατο στους εξαρτώμενους αντίστοιχα, και αφού αφαιρεθούν οποιαδήποτε έξοδα που δεν εισπράχθηκαν από τον εναγόμενο, οποιοδήποτε ποσό που εισπράχθηκε άλλως παρά ως αποζημιώσεις λόγω απώλειας θα καταμερίζεται μεταξύ των εξαρτωμένων σε τέτοια μερίδια σύμφωνα με τις οδηγίες του Δικαστηρίου.

(16) Σε αγωγή δυνάμει του άρθρου αυτού, κατά τον υπολογισμό των αποζημιώσεων που θα πληρωθούν σε χήρα σε σχέση με το θάνατο του συζύγου της, δεν θα λαμβάνεται υπόψη νέος γάμος της χήρας ή οι προοπτικές της για σύναψη νέου γάμου.

(17) Αν οι εξαρτώμενοι υποστούν έξοδα κηδείας σε σχέση με τον αποβιώσαντα, δύνανται να επιδικαστούν αποζημιώσεις σε σχέση με τα έξοδα αυτά.

(18) Χρήματα που κατατίθενται στο Δικαστήριο προς ικανοποίηση αγωγίμων δικαιωμάτων δύνανται να κατατίθενται ως ένα ποσό χωρίς να καθορίζεται το μερίδιο οποιουδήποτε προσώπου.

(19) Οφελήματα τα οποία έχουν περιέλθει ή θα περιέλθουν ή δύνανται να περιέλθουν σε οποιοδήποτε πρόσωπο από την κληρονομιά ή άλλως ως αποτέλεσμα του θανάτου του δεν θα υπολογίζονται σε αγωγή κατά τον υπολογισμό των αποζημιώσεων για το θάνατο του.

(20) Η αγωγή πρέπει να εγείρεται εντός τριών ετών από το θάνατο του αποβιώσαντος.

[ΚΕΦ.148](#) [154\(I\)/2002](#)

Τόκος σε περίπτωση αποζημιώσεων

58Α. Σε οποιαδήποτε ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου διαδικασία για την είσπραξη αποζημιώσεων για σωματική βλάβη ή θάνατο συνεπεία αστικού αδικήματος το δικαστήριο επιδικάζει, εκτός αν είναι ικανοποιημένο ότι συντρέχουν ειδικοί περί του αντιθέτου λόγοι, ετήσιο τόκο ύψους ίσου με το ύψος του τόκου που καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων (2), (3) και (4) του άρθρου 33 του περί Δικαστηρίου Νόμου, αναφορικά με ολόκληρο ή μέρος του ποσού των αποζημιώσεων που έχουν επιδικαστεί, για ολόκληρη ή για μέρος της περιόδου μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία γεννήθηκε το αγωγήσιμο δικαίωμα και της ημερομηνίας καταχώρισης της αγωγής:

Νοείται ότι για εκκρεμούσες αγωγές ή απαιτήσεις το επιτόκιο, αναφορικά με ολόκληρο ή μέρος του ποσού για ολόκληρη ή για μέρος της περιόδου, όπως το δικαστήριο κρίνει πρόπον, ανέρχεται στο 6% για την περίοδο μεταξύ της οποίας γεννήθηκε το αγωγήσιμο δικαίωμα, της έναρξης της ισχύος του περί Αστικών Αδικημάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1996 και σε 8% από την έναρξη της ισχύος του περί Αστικών Αδικημάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1996 μέχρι την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του περί Αστικών Αδικημάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2008 και από την ημερομηνία αυτή μέχρι την τελική αποπληρωμή του ποσού της απόφασης το επιτόκιο καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

[ΚΕΦ.148](#) [49\(I\)/1997](#) [82\(I\)/2008](#)

Ειδική υπεράσπιση για το ότι ο ενάγοντας εξέθεσε εκούσια τον εαυτό του σε κατάσταση πραγμάτων που προκαλεί αστικό αδίκημα

59. Σε αγωγή που εγείρεται για αστικό αδίκημα συνιστά υπεράσπιση το ότι ο ενάγοντας είχε γνώση και αντίληψη ή πρέπει να θεωρηθεί το έχει γνώση και αντίληψη της κατάστασης πραγμάτων που προκαλεί τη ζημιά και ότι εκούσια εξέθεσε τον εαυτό του ή την ιδιοκτησία του σε αυτή:

Νοείται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται σε αγωγή που εγείρεται για αστικό αδίκημα, αν το αδίκημα αυτό οφειλόταν στη μη επλήρωση υποχρέωσης που επιβάλλεται στον εναγόμενο από οποιοδήποτε νομοθέτημα:

Νοείται περαιτέρω ότι παιδί που δεν συμπλήρωσε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του δεν θεωρείται ικανό να έχει γνώση ή αντίληψη τέτοιας κατάστασης πραγμάτων ή να εκθέσει εκούσια τον εαυτό ή την ιδιοκτησία του σε αυτή.

[ΚΕΦ.148](#)

Ειδική υπεράσπιση για το ότι η πράξη τελέστηκε βάσει νομοθετήματος

60. Σε αγωγή που εγείρεται για αστικό αδίκημα συνιστά υπεράσπιση το γεγονός ότι η πράξη για την οποία εγείρεται η αγωγή τελέστηκε δυνάμει και σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε νομοθετήματος.

ΚΕΦ.148

ΜΕΡΟΣ ΙV ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΜΕΣΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**Μια φορά μόνο καταβάλλεται αποζημίωση**

61.-(1) Κανένα πρόσωπο το οποίο έτυχε αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας για αστικό αδίκημα, ούτε πρόσωπο που προβάλλει αξίωση μέσω αυτού, δεν τυγχάνει περαιτέρω αποζημίωσης για το εν λόγω αστικό αδίκημα.

(2) Κανένα πρόσωπο δεν τυγχάνει αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας για αστικό αδίκημα, αν το αστικό αυτό αδίκημα συνιστά επίσης παράβαση οποιασδήποτε σύμβασης, ή παράβαση υποχρέωσης που προσομοιάζει με αυτές που δημιουργήθηκαν από σύμβαση, και για την εν λόγω παράβαση σύμβασης ή υποχρέωσης επιδικάστηκε σε αυτό ή σε οποιοδήποτε πρόσωπο μέσω του οποίου αυτό προβάλλει αξίωση, αποζημίωση από οποιοδήποτε Δικαστήριο ή διαιτητή.

(3) Κανένα πρόσωπο δεν τυγχάνει αποζημίωσης για αστικό αδίκημα αν το αστικό αυτό αδίκημα συνιστά επίσης έγκλημα ή παράβαση υποχρέωσης που επιβλήθηκε από οποιοδήποτε νομοθέτημα, και επιδικάστηκε σε αυτό ή σε οποιοδήποτε πρόσωπο μέσω του οποίου αυτό προβάλλει αξίωση, αποζημίωση για το αδίκημα αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε νομοθετήματος.

ΚΕΦ.148

Δεν καταβάλλεται αποζημίωση τόσο βάσει του Νόμου αυτού όσο και βάσει οποιουδήποτε νόμου περι εργατικών αποζημιώσεων

62. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε νομοθετήματος για εργατικές αποζημιώσεις που ισχύουν εκάστοτε στη Δημοκρατία, κανένας εργοδοτούμενος (ο όρος θεωρείται ότι περιλαμβάνει, για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, και τους εξαρτώμενους του) δεν τυγχάνει από τον εργοδότη του, λόγω επέλευσης οποιουδήποτε συμβάντος, τόσο αποζημίωσης βάσει των διατάξεων του Νόμου αυτού όσο και αποζημίωσης βάσει των διατάξεων του νομοθετήματος αυτού για βλάβη ή ζημιά που προκλήθηκε από το συμβάν αυτό.

ΚΕΦ.148

Καμιά αγωγή δεν εγείρεται για σύμβαση αν επιδικάστηκε αποζημίωση για αστικό αδίκημα

63. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του περί Συμβάσεως Νόμου, κανένας δεν τυγχάνει αποζημίωσης για παράβαση οποιασδήποτε σύμβασης ή υποχρέωσης που προσομοιάζει με αυτές που δημιουργήθηκαν από σύμβαση αν η παράβαση αυτή συνιστά επίσης αστικό αδίκημα, και αποζημίωση ή άλλη θεραπεία για το αστικό αυτό αδίκημα επιδικάστηκε σε αυτό ή σε οποιοδήποτε πρόσωπο μέσω του οποίου προβάλλει την αξίωση από οποιοδήποτε Δικαστήριο.

ΚΕΦ.148

Συνεισφορά από συναδικοπραγήσαντες κλπ.

64.-(1) Αν πρόσωπο υποστεί ζημιά συνεπεία αστικού αδικήματος οποιοδήποτε συναδικοπραγήσαντες που υπέχουν ευθύνη σε σχέση με την εν λόγω ζημιά δύνανται να τύχουν συνεισφοράς από οποιοδήποτε άλλο αδικοπραγήσαντα, ο οποίος υπέχει, ή αν εναγόταν θα υπείχε, ευθύνη σε σχέση με τη ζημιά αυτή, είτε ως συναδικοπραγήσας είτε άλλως πως, ούτως ώστε κανένα πρόσωπο να μη δικαιούται να τύχει συνεισφοράς δυνάμει του άρθρου αυτού από πρόσωπο που δικαιούται σε κάλυψη από αυτό σε σχέση με την ευθύνη σχετικά με την οποία επιδιώκεται η συνεισφορά.

(2) Σε κάθε δικαστικό μέτρο δυνάμει του άρθρου αυτού το ποσό της συνεισφοράς που πρέπει να καταβληθεί από οποιοδήποτε πρόσωπο είναι το ποσό το οποίο το Δικαστήριο ήθελε βρει ως δίκαιο λαμβάνοντας υπόψη την έκταση της ευθύνης του προσώπου αυτού για τη ζημιά και το Δικαστήριο έχει εξουσία να απαλλάσσει οποιοδήποτε πρόσωπο από την υποχρέωση για συνεισφορά ή να διατάσσει όπως η συνεισφορά που πρέπει να καταβληθεί από οποιοδήποτε πρόσωπο αναχθεί σε πλήρη κάλυψη.

ΚΕΦ.148

Ποσά που δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της αποζημίωσης

65. Κατά τον υπολογισμό της αποζημίωσης που πρέπει να πληρωθεί εξαιτίας αστικού αδικήματος δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη οποιοδήποτε ποσό-

(α) Το οποίο πληρώθηκε ή το οποίο πρέπει να πληρωθεί βάσει σύμβασης ασφάλειας ή ασφάλισης σε σχέση με το αστικό αυτό αδίκημα

(β) το οποίο καταβλήθηκε ή το οποίο πρέπει να καταβληθεί από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως παροχή ή επίδομα σε ασφαλισμένο πρόσωπο συνεπεία των ίδιων περιστάσεων οι οποίες δημιουργούν τη νομική υποχρέωση για αποζημίωση σε σχέση με το αστικό αυτό αδίκημα.

ΚΕΦ.148

Αποζημίωση για λιβέλλο που δημοσιεύτηκε σε εφημερίδα

66.-(1) Αν ο ενάγοντας, ο οποίος πέτυχε την έκδοση απόφασης υπέρ αυτού, σε αγωγή που εγέρθηκε κατά του ιδιοκτήτη εφημερίδας για λιβέλλο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα αυτή, καταδείξει στο Δικαστήριο που εκδίκασε την υπόθεση ότι αδυνατεί να πετύχει εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου σε σχέση με το λιβέλλο αυτό με εκτέλεση κατά της ακίνητης ή κινητής ιδιοκτησίας του εναγομένου, το Δικαστήριο δύναται να διατάξει εκτέλεση της δικαστικής απόφασης κατά αυτών που υπέγραψαν την εγγύηση που παρασχέθηκε από ή εκ μέρους του εναγομένου βάσει του άρθρου 4(1)(β) του περί Εφημερίδων, Βιβλίων και Τυπογραφικών Πιστηρίων Νόμου του 1934, βάσει του αντίστοιχου άρθρου οποιουδήποτε νόμου που τροποποιεί ή αντικαθιστά τον εν λόγω Νόμο, και να διατάξει, όπως ενεργηθεί εκτέλεση κατά της ασφάλειας, η οποία τυχόν παρασχέθηκε από αυτούς που υπέγραψαν την εγγύηση αυτή ή από οποιοδήποτε από αυτούς:

Νοείται ότι η ευθύνη αυτών που υπέγραψαν την εγγύηση σε καμιά περίπτωση δεν υπερβαίνει την ευθύνη αυτών βάσει της εγγύησης:

Νοείται περαιτέρω ότι ο ενάγοντας οφείλει να επιδώσει στον αρμόδιο Υπουργό αντίγραφο κάθε δικαστικού διατάγματος που εκδίδει βάσει του άρθρου αυτού.

(2) Ο Κυβερνήτης με τη συμβουλή και βοήθεια του Αρχιδικαστή δύναται από καιρό σε καιρό γραπτώς με την υπογραφή και επίσημη σφραγίδα του Κυβερνήτη και την υπογραφή του Αρχιδικαστή να εκδίδει Διαδικαστικούς Κανονισμούς-

(α) για ρύθμιση της πρακτικής και διαδικασίας, και

(β) για καθορισμό των τελών που πρέπει να επιβληθούν ή καταβληθούν, σε σχέση με οποιοδήποτε δικαστικό μέτρο δυνάμει του άρθρου αυτού.

ΚΕΦ.148

Αστικό αδίκημα που συνιστά ταυτόχρονα και έγκλημα

67. Δεν συνιστά κώλυμα σε αγωγή για αστικό αδίκημα το ότι τα γεγονότα επί των οποίων στηρίζεται η αγωγή συνιστούν έγκλημα ή ποινικό αδίκημα βάσει των διατάξεων οποιουδήποτε νομοθετήματος.

ΚΕΦ.148 29(I)/2000

Παραγραφή αγωγών σε αστικό αδίκημα

68. Καμιά αγωγή δεν εγείρεται για αστικό αδίκημα, εκτός αν αυτή εγερθεί-

(α) εντός τριών ετών αμέσως μετά την πράξη ή παράλειψη για την οποία εγέρθηκε η αγωγή, ή

(β) αν το αστικό αδίκημα προκαλεί νέα ζημιά κατά εξακολούθηση από μέρα σε μέρα, εντός τριών ετών από την κατάπαυση αυτής, ή

(γ) αν η βάση της αγωγής δεν προκύπτει από την τέλεση οποιασδήποτε πράξης ή παράλειψης για τέλεση πράξης αλλά από τη ζημιά που απορρέει από την πράξη αυτή ή παράλειψη εντός των τριών αμέσως επόμενων ετών μετά που ο ενάγοντας υπέστη τη ζημιά, ή

(δ) αν το αστικό αδίκημα δόλια αποκρύφτηκε από τον εναγόμενο, εντός τριών ετών από την ανακάλυψη του από τον ενάγοντα, ή από το χρόνο που θα ανακαλύπτετο από αυτό αν κατέβαλλε εύλογη φροντίδα και επιμέλεια:

Νοείται ότι αν κατά το χρόνο που προκύπτει πρώτα η βάση της αγωγής, αν ο ενάγοντας δεν συμπλήρωσε το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του ή δεν έχει σώες τις φρένες του ή ο εναγόμενος δεν βρίσκεται στη Δημοκρατία, οι τριετείς αυτές προθεσμίες δεν αρχίζουν να τρέχουν μέχρις ότου ο ενάγοντας συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του ή παύσει να μην έχει σώες τις φρένες του ή ο εναγόμενος επανέλθει στη Δημοκρατία:

Νοείται περαιτέρω ότι καμιά διάταξη που περιλαμβάνεται στο άρθρο αυτό δεν θεωρείται ότι επηρεάζει τις διατάξεις του άρθρου 34 του περί Διαχείρισης Κληρονομιών Νόμου και του άρθρου 58 του Νόμου αυτού.

ΚΕΦ.148 171(I)/2006

ΜΕΡΟΣ V ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Επιφύλαξη

69. Καμιά από τις διατάξεις που περιλαμβάνεται στο Νόμο αυτό δεν θεωρείται ότι επηρεάζει-

- (α) τη δικαιοδοσία ναυτοδικείου την οποία περιβάλλεται οποιοδήποτε Δικαστήριο στη Δημοκρατία, ή
- (β) τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου καθόσον αφορά αξιώσεις κατά της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας, ή
- (γ) τις διατάξεις του περί Εταιρειών Νόμου, ή
- (δ) τις διατάξεις του άρθρου 40 του περί Πολιτικής Αεροπορίας Νόμου του 1949 (όπως αυτές εκτίθενται στην παράγραφο 10 του Παραρτήματος Ι των περί Αποικιακής Πολιτικής Αεροπορίας (Εφαρμογή του Νόμου) Διαταγμάτων του 1952 και 1953).

ΚΕΦ.148

Σημείωση

Παρατηρήσεις Υπηρεσίας Αναθεωρήσεως και Ενοποιήσεως της Κυπριακής Νομοθεσίας

1. Ο βασικός νόμος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1933.
2. Αναφορικά με το άρθρο 3 του βασικού νόμου ως προς το δικαίωμα θεραπείας για αστικό αδίκημα που διαπράχθηκε στη Δημοκρατία ή εντός τριών μιλίων από της ακτής της, δες το άρθρο 3 του περί Αιγιαλίτιδος Ζώνης Νόμου του 1964 (45 του 1964) διά του οποίου η Αιγιαλίτις Ζώνη της Δημοκρατίας απεξετάθη εντός ακτίνας δώδεκα μιλίων από της ακτής της Δημοκρατίας.
3. Το Αγγλικό κείμενο του βασικού νόμου περιλαμβάνει στο εδάφιο (1) του άρθρου 4, διατάξεις που αποκλείουν την έγερση αγωγής για αστικό αδίκημα κατά της Βασιλίσσας της Αγγλίας. Οι διατάξεις μεταφράστηκαν στην Ελληνική ως έχουν αλλά θα πρέπει να μελετηθεί η τροποποίηση τους λόγω των ισχυουσών σήμερα Συνταγματικών Διατάξεων.
4. Το Αγγλικό κείμενο του βασικού νόμου περιλαμβάνει στο άρθρο 15(1)(β)(i) και στα εδάφια (3), (4) και (5) διατάξεις σχετικές με τις ενόπλους δυνάμεις του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι διατάξεις μεταφράστηκαν στην Ελληνική ως έχουν αλλά θα πρέπει να μελετηθεί η τροποποίηση τους λόγω ισχυουσών σήμερα Συνταγματικών Διατάξεων.
5. Το Αγγλικό κείμενο του βασικού νόμου στο άρθρο 17(3)(α) περιλαμβάνει αναφορά σε σωματική ποινή. Η αναφορά μεταφράστηκε στην Ελληνική ως έχει αλλά θα πρέπει να μελετηθεί η τροποποίηση του βασικού νόμου λόγω της καταργήσεως της σωματικής ποινής από το άρθρο 2 του περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικού) Νόμου του 1972 (92 του 1972).
6. Ο περί Αστικών Αδικημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1992 (73(I) του 1992) άρθρο 3, προνοεί ότι ο τροποποιητικός αυτός νόμος ισχύει για τα δυνάμει του άρθρου 58 του βασικού νόμου αστικά αδικήματα που θα έχουν επισυμβεί από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.
7. Το μέρος IV του βασικού νόμου όπως τούτο ίσχυε προ της κατάργησής του από τον περί Αστικών Αδικημάτων (Τροποποιητικό) Νόμο του 1973 καταργήθηκε με το άρθρο 18 του Νόμου αυτού από την 1η Ιανουαρίου 1954. (Στο Αγγλικό κείμενο αναγράφεται εκ παραδρομής η 1η Ιανουαρίου 1957 ως ημερομηνία κατάργησής).
8. Το Αγγλικό κείμενο του βασικού νόμου περιλαμβάνει στο άρθρο 66(2) διατάξεις σχετικές με την έκδοση Διαδικαστικών Κανονισμών από τον Κυβερνήτη με τη συμβουλή και βοήθεια του Αρχιδικαστή. Οι διατάξεις

μεταφράστηκαν στην Ελληνική ως έχουν αλλά θα πρέπει να μελετηθεί η τροποποίηση τους λόγω ισχυουσών σήμερα Συνταγματικών Διατάξεων.

9. Ο παρών Νόμος ισχύει για το δικαίωμα αγωγής σε αποζημιώσεις συνεπεία αστικού αδικήματος που θα συμβεί μετά την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Σημείωση

28 του Ν.66(Ι)/2012 Έναρξη της ισχύος του Ν.66(Ι)/2012

Ο παρών Νόμος [Σ.Σ.: δηλαδή ο Ν.66(Ι)/2012] τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2012.

Σημείωση

29 του Ν.66(Ι)/2012 Κατάργηση νόμων

29.-(1) Από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου [Σ.Σ.: δηλαδή του Ν.66(Ι)/2012] καταργούνται οι νόμοι που αναφέρονται στην πρώτη στήλη του Παραρτήματος και στην έκταση που αναφέρεται στη δεύτερη στήλη του εν λόγω Παραρτήματος.

(2) Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 24 του παρόντος Νόμου [Σ.Σ.: δηλαδή του Ν.66(Ι)/2012], ανεξάρτητα από την προβλεπόμενη σε οποιοδήποτε ειδικό νόμο προθεσμία για παραγραφή, σε περίπτωση σύγκρουσης υπερισχύουν οι πρόνοιες του παρόντος Νόμου [Σ.Σ.: δηλαδή του Ν.66(Ι)/2012].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (άρθρο 29)

ΠΡΩΤΗ ΣΤΗΛΗ

ΝΟΜΟΙ

Ο περί Παραγραφής Νόμος, Κεφ. 15.

Ο περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος, Κεφ. 148.

Ο περί Αναστολής του Χρόνου Παραγραφής (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 2002.

Ο περί Συναλλαγματικών Νόμος, Κεφ. 262.

Οι περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Ασφάλιση Ευθύνης Έναντι Τρίτου) Νόμοι του 2000 έως άρθρο 22 2010.

Οι περί Υποχρεωτικής Ασφάλισης της Ευθύνης των Εργοδοτών Νόμοι του 1989 έως 2011.

Σημείωση

Παράρτημα του Ν. 66(Ι)/2012 Κατάργηση

Από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου [Σ.Σ.: δηλαδή του Ν. 66(Ι)/2012] καταργούνται οι νόμοι που αναφέρονται στην πρώτη στήλη του Παραρτήματος [Σ.Σ.: δηλαδή το Παράρτημα του Ν. 66(Ι)/2012] και στην έκταση που αναφέρεται στη δεύτερη στήλη του εν λόγω Παραρτήματος.

ΠΡΩΤΗ ΣΤΗΛΗ

ΝΟΜΟΙ

Ο περί Παραγραφής Νόμος, Κεφ. 15.

Ο περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος, Κεφ. 148.

Ο περί Αναστολής του Χρόνου Παραγραφής (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 2002.

Ο περί Συναλλαγματικών Νόμος, Κεφ. 262.

Οι περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Ασφάλιση Ευθύνης Έναντι Τρίτου) Νόμοι του 2000 έως άρθρο 22 2010.

Οι περί Υποχρεωτικής Ασφάλισης της Ευθύνης των Εργοδοτών Νόμοι του 1989 έως 2011.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΤΗΛΗ

ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ

Ολόκληρος

άρθρο 68, αλλά μόνο σε σχέση με πράξη ή παράλειψη που επισυνέβηκε κατά ή μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου

ολόκληρος

άρθρο 94

άρθρο 19

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΤΗΛΗ

ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ

Ολόκληρος

άρθρο 68, αλλά μόνο σε σχέση με πράξη ή παράλειψη που επισυνέβηκε κατά ή μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου

ολόκληρος

άρθρο 94

άρθρο 19

